

Nr 9.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 30 maj 1912.

» » » i Andra kammaren den 30 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

(Jordbruksutskottets utlåtanden nr 1, 35, 73 och 105 samt memorial nr 60 och 68.)

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna å riksstatens *nionde hufvudtitel*, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Ordinarie anslag.

Landtbruksstyrelsen.

1:o) I den till Riksdagen den 13 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:t under nionde hufvudtiteln i punkten 1 föreslagit Riksdagen att godkänna sådant tillägg till de den 2 oktober 1908 stadgade villkor

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 14 saml. 9 häft. (Nr 9.)

och bestämmelser för åtnjutande af de i ny aflöningsstat för landtbruksstyrelsen upptagna aflöningsförmåner, att vaktmästaren hos styrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålen behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar.

Förslag i samma angelägenhet som nu förevarande äro i årets statsverksproposition gjorda jämväl beträffande flertalet öfriga centrala ämbetsverk. Dessa förslag, hvilka leda sitt ursprung från en af Riksdagen på sin tid hos Kungl. Maj:t gjord framställning i ämnet, hafva af Riksdagen bifallits. I öfverensstämmelse med Riksdagens sålunda i ämnet fattade beslut och då förevarande framställning ej gifver anledning till någon särskild erinran, har Riksdagen godkänt sådant tillägg till de den 2 oktober 1908 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i ny aflöningsstat för landtbruksstyrelsen upptagna aflöningsförmåner, att vaktmästaren hos styrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålen behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

2:o) Såsom Riksdagen i särskild skrifvelse anmält, har Riksdagen, med godkännande af i nämnda skrifvelse sammanfattade grunder för statsbidrag åt landthushållsskolor, för berörda ändamål under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» under benämning »understöd åt landthushållsskolor» uppfört ett särskildt förslagsanslag å 36,000 kronor.

På grund häraf har anslagstiteln i sin helhet undergått motsvarande höjning. Då höjning af anslagstiteln jämväl af andra orsaker skett, återkommer Riksdagen till frågan härom under nästföljande två punkter.

3:o) Vidare har Riksdagen såsom i sistberörda skrifvelse anmälts, dels under det i anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» ingående bestämda anslag under benämning »den lägre landtbruksundervisningen» uppfört ett anslag å sammanlagdt 166,500 kronor, däraf 67,500 kronor till understöd åt nio landtbrukskolor i södra och mellersta Sverige, 24,000 kronor till understöd åt fyra landtbruksskolor i Dalarne och Norrland, 70,000 kronor till understöd åt vissa elever vid landtbruksskola, landtmannaskola, landthushålls-

skola och fast undervisningskurs för småbrukare samt 5,000 kronor till inspektion öfver de lägre landtbruksundervisningsanstalterna;

dels ock höjt det under anslagstiteln upptagna förslagsanslaget till understöd åt landtmannaskolor, nu 50,000 kronor, med 100,000 kronor till 150,000 kronor.

Detta beslut har föranlett höjning i det bestämda anslaget med 74,500 kronor och i förslagsanslaget till understöd åt landtmannaskolor med 100,000 kronor. Anslagstiteln i sin helhet har jämväl i motsvarande grad höjts, hvartill Riksdagen emellertid återkommer under nästa punkt.

4:o) Slutligen har, i afseende å ifrågavarande anslagstitel, Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja den under anslagstiteln uppförda anslagsposten till understöd åt personer, som ägna sig åt landtbrukets studerande, från 10,000 kronor till 15,000 kronor eller med 5,000 kronor.

Såsom af den i det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 13 januari 1912, punkten 3, intagna öfversikten af det i ifrågavarande anslagstitel ingående bestämda anslag framgår, är under nämnda anslag upptaget ett särskildt anslag å 10,000 kronor till understöd åt personer, som ägna sig åt landtbrukets studerande. Detta anslag beviljades först vid 1856—1858 årens riksdag med 3,000 riksdaler årligen till reseunderstöd åt sådana personer, hvilka ägna sig åt landtbrukets vetenskapliga eller praktiska studium och önska besöka främmande länder i ändamål att utvidga sina kunskaper i det yrke de valt. Vid 1859—1860 årens riksdag ökades anslaget med oförändradt ändamål till 6,000 riksdaler. Sedan år 1894 den förändring vidtagits beträffande anslagets ändamål, att understöd från detsamma finge meddelas jämväl för resor inom landet, bestämdes vid 1902 års riksdag anslaget till sitt nuvarande belopp.

Af de i statsrådsprotokollet, sid. 26 och 27, meddelade tablåer framgår, att ifrågavarande anslag stadigvarande medgifvit tillmötesgående i endast ringa grad af de anspråk, som därå ställts. Då emellertid under den tid, som förflutit sedan anslaget fastställdes till sitt nuvarande belopp, antalet konsulenter och öfriga landtbrukslärare samt andra personer med lifsuppgift att arbeta för det svenska jordbrukets utveckling betydligt ökats samt äfven allmänhetens intresse för jordbruket ofantligt stegrats, synes utnyttjandet af det viktiga medel för den i landthushållningen redan förfarnes vidare förkofran i facket, som studieresorna innebära, icke vidare böra få hämmas af brist på anslag. I betraktande häraf och då beloppet af den föreslagna anslagsökningen synes af om-

ständigheterna påkalladt, har Riksdagen höjt den under här ifrågasvarande anslagstitel uppförda anslagsposten till understöd åt personer, som ägna sig åt landtbrukets studerande, från 10,000 kronor till 15,000 kronor eller med 5,000 kronor.

Häri genom äfvensom genom Riksdagens under näst föregående två punkter anmälda beslut har följaktligen det i anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» ingående bestämda anslaget höjts med sammanlagdt 79,500 kronor äfvensom förslagsanslaget till understöd åt landtmannaskolor med 100,000 kronor, hvarjämte under anslagstiteln uppförts till understöd åt landthushållsskolor ett förslagsanslag å 36,000 kronor, hvadan anslagstiteln i sin helhet undergått höjning med sammanlagdt 215,500 kronor, eller således från 372,840 kronor till 588,340 kronor, samt erhållit följande uppställning:

<i>bestämt anslag:</i>	
till landtbruksinstitutet m. m.	kronor 402,340: —
<i>förslagsanslag:</i>	
till understöd åt landtmannaskolor	kronor 150,000: —
till understöd åt landthushållsskolor	„ 36,000: — „ 186,000: —
	Summa kronor 588,340: —.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

5:o) Beträffande denna anslagstitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att anslagstiteln, nu 303,800 kronor, må höjas med 28,200 kronor till 332,000 kronor.

Af ifrågasvarande anslag, som vid jordbruksdepartementets inrättande år 1900 uppfördes å dess stat med 140,500 kronor samt därefter, hufvudsakligen med anledning af inrättandet af centralanstalten för jordbruksförsök, under årens lopp höjts till dess nuvarande belopp, utgå för närvarande följande anvisningar till nedannämnda af Riksdagen pröfvade behof, nämligen:

till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet	kronor 121,100: —
„ aflöning åt landtbruksakademiens sekreterare .	„ 4,000: —
„ landtbruks- och fiskerimuseerna vid landtbruksakademiens experimentalält	„ 6,500: —

till afföning åt en undervisare i fårskötsel och ullkultur	kronor	2,000: —
„ denne undervisares resor, förslagsvis beräknade till	„	1,500: —
„ premiering af nötboskap	„	120,000: —
		eller tillhopa kronor 255,100: —.

Genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut hafva vidare från återstoden af anslaget under senare åren årligen anvisats understöd till nedan-nämnda ändamål med följande belopp:

till uppehållande af Sveriges utsädesförenings verksamhet	kronor	15,000: —
„ fortsatta smörprofningar	„	15,000: —
„ afvelsföreningen för rödbrokig svensk boskap	„	3,000: —
„ svenska svinafvelsföreningen	„	3,000: —
„ fédération internationale de laiterie	„	150: —
„ bakteriologiska undersökningar af ost vid mejeriet å Åtvidaberg	„	500: —
„ utarbetande af en svensk smörprisstatistik	„	1,000: —
„ utgifvande af svensk veterinärtidskrift	„	1,000: —
samt, på landtförsvarsdepartementets föredragning, till afvelspris vid kapplöpningar	„	3,000: —
		eller sålunda tillhopa kronor 41,650: —

Slutsumman af de årligen återkommande anvisningarna från detta anslag utgör således 296,750 kronor, hvadan af anslaget därefter återstå allenast omkring 7,000 kronor att af Kungl. Maj:t disponeras för andra ändamål.

Sistnämnda belopp har emellertid ingalunda varit tillräckligt till täckande af de alltjämt stegrade krafven på bidrag från anslaget, hvadan under de senare åren i allt vidare omfattning måst tillgripas departementets allmänna besparingar för fyllande af behof, som med hänsyn till deras natur bort fyllas från förevarande anslag, därest detsamma därtill lämnat tillgång. Sålunda hafva från besparingarna utgått dels anslag och understöd till afsevärda belopp för mera tillfälliga behof dels ock följande årliga anvisningar:

till pomologiska föreningen	kronor	3,500: —
„ svenska ayrshireföreningen	„	5,000: —
„ landtbruksstyrelsen för utgifvande af en kalender öfver svenska landtbruket	„	3,000: —
„ landtbruksakademien för försök med odling af köksväxtfrö	„	500: —
„ Sveriges allmänna trädgårdsförbund för utgifvande af tidskriften »Trädgården»	„	1,000: —
„ entomologiska föreningen för utgifvande af en särskild afdelning af dess tidskrift	„	1,000: —
„ föreståndaren för veterinär-bakteriologiska anstalten professor Bergman för utgifvande af skandinavisk veterinärtidskrift	„	1,000: —
		eller tillhopa kronor 15,000: —

Med ifrågavarande framställning afses nu att reglera anslaget, så att det lämnar tillgång till dels samtliga ofvannämnda årliga anvisningar å tillhopa 311,750 kronor dels ock ett belopp af omkring 20,000 kronor att finnas tillgängligt för bestridande af utgifter af mera tillfällig art för jordbrukets och landtmannanäringarnas befrämjande; och har framställningen nu nödvändiggjorts, bland annat, däraf att till de allmänna besparingarna, som äfven i öfrigt starkt anlitas, hädanefter icke vidare såsom hittills komma att läggas de rätt afsevärda besparingarna å två förut å hufvudtiteln uppförda men numera efter 1911 års budgetreform därifrån afförda anslag, nämligen ordinarie anslaget till domänstyrelsen och bestämda anslaget till skogsstaten.

Riksdagen, som delar departementschefens uppfattning om det mindre lämpliga däri, att Kungl. Maj:t vid fyllande af anslagsbehof för ändamål, som afse befrämjande af jordbruk och landtmannanäringar och visat sig vara af mer stadigvarande beskaffenhet, icke skall äga tillgång därtill å det härför afsedda ordinarie anslaget, utan vara hänvisad till hufvudtitelns allmänna besparingar, och som finner det till Kungl. Maj:ts disposition för bestridande af mera tillfälliga utgifter för ifrågavarande ändamål föreslagna beloppet lämpligt afvägdt, har alltså höjt anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar», nu 303,800 kronor, med 28,200 kronor till 332,000 kronor.

Veterinärväsendet.

6:o) Under punkt 6 af nionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för beredande af medel till anställande af sex legitimerade veterinärer såsom veterinärstipendiater med skyldighet att, mot årligt arvode af 1,000 kronor till dem hvar, på kallelse af medicinalstyrelsen biträda vid den civila husdjurssjukvården, höja anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater med 3,600 kronor eller således från 82,900 kronor till 86,500 kronor.

Från ifrågavarande anslag i hvad det afser veterinärstipendiater utgå för närvarande — sedan 1899 års Riksdag med anledning af framställning af Kungl. Maj:t å anslaget beviljat medel till fyra stipendier å 400 kronor samt 1908 års Riksdag likaledes på Kungl. Maj:ts framställning höjt stipendiebeloppen — fyra stipendier, hvartera å 600 kronor. Med förevarande framställning afses alltså att öka dels stipendiernas antal från fyra till sex dels ock stipendiernas belopp från 600 kronor till 1,000 kronor; och är framställningen hufvudsakligen föranledd af svårigheten att med hittillsvarande stipendiebelopp hålla stipendiatbefattningarna besatta äfvensom af angelägenheten däraf, att vid eventuellt utbrott inom landet af den nu flerstädes i utlandet såsom farsot härjande mul- och klöfsjukan medicinalstyrelsen må för sjukdomens hämmande till sitt förfogande hafva ett tillräckligt antal extra veterinärer.

På de af departementschefen i ämnet anförda skälen har Riksdagen, för beredande af medel till anställande af sex legitimerade veterinärer såsom veterinärstipendiater med skyldighet att, mot årligt arvode af 1,000 kronor till dem hvar, på kallelse af medicinalstyrelsen biträda vid den civila husdjurssjukvården, höjt anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater med 3,600 kronor eller således från 82,900 kronor till 86,500 kronor.

Beträffande sättet för ifrågavarande anslags uppförande i riksstaten återkommer Riksdagen under nästföljande punkt.

7:o) Under punkt 7 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *ej mindre* under riksstatens nionde hufvudtitel uppföra såsom bidrag till distriktsveterinärers aflönande ett förslagsanslag å 146,000 kronor;

än äfven besluta, att sistnämnda anslag må, jämte anslaget till

länsveterinärer och veterinärstipendiater, i riksstaten uppföras under en gemensam anslagstitel: »veterinärväsendet» med följande uppställning:

bestämdt anslag:

till länsveterinärer och veterinärstipendiater kronor 86,500: —

förslagsanslag:

till bidrag till distriktsveterinärers aflönande ,, 146,000: —

Summa kronor 232,500: —.

Det ojämförligt största antalet af vårt lands civila veterinärer utgöres af distriktsveterinärer. Dessa åtnjuta ingen aflönning af statsmedel, men genom beviljandet af så kallad tjänstårsberäkningsrätt har emellertid åt de flesta distriktsveterinärtjänsterna förlänats så att säga officiell prägel. Beträffande ifrågavarande veterinärbefattningar är i instruktionen för läns-, stads-, distrikts- och andra civila veterinärer den 19 oktober 1888 stadgadt, att, om rättighet till tjänstårsberäkning, i likhet med den länsveterinärer åtnjuta, åstundas för innehafvare af sådan veterinärbefattning, som af landsting, hushållningssällskap, stad, annan kommun eller enskilda personer aflönas och i enlighet med deras beslut tillsättes, skall därom hos Kungl. Maj:t göras ansökning med förslag rörande station och om utfästade löneförmåner, hvarefter Kungl. Maj:t pröfvar, huruvida den sökta förmånen må beviljas. Har sådan förmån för innehafvare af dylik veterinärbefattning blifvit medgifven, äger framgent hvar och en legitimerad veterinär, som innehar samma befattning, att därvid utan särskildt tillstånd åtnjuta tjänstårsberäkning dock under villkor, dels att den, som är bemyndigad antaga veterinären, innan detta sker, inhämtar medicinalstyrelsens utlåtande om deras kompetens, hvilka aumält sig till befattningens erhållande, samt hvarje gång, då innehafvare af befattningen antages eller afgår, därom gör anmälan hos styrelsen och Kungl. Maj:ts befallningshafvande med uppgift om tiden för tillträde till eller afgång från befattningen, dels ock att tjänsten icke varit ledig under längre tid än ett år. Sålunda anställd distriktsveterinär åligger att inom sitt distrikt i likhet med länsveterinär verkställa alla de förrättningar, hvartill han af vederbörlig myndighet kallas eller förordnas. För sådan förrättning äger distriktsveterinären, enligt gällande taxa för veterinärs tjänsteförrättningar, af allmänna medel erhålla ersättning enligt resereglementet samt därjämte, för visst angifvet fall, särskildt arfvode. För besiktningar och andra förrättningar, som af distriktsveterinär på grund af gällande författningar verkställas, erhåller han ersättning enligt nyssnämnda taxa eller

enligt föreskrifter i de särskilda författningarna, men nu ifrågavarande ersättning gäldas icke af statsmedel. För distriktsveterinärs enskilda praktik gälla särskilda af ortsmyndigheterna fastställda taxor, hvilka inom de olika länen förete stora skiljaktigheter sinsemellan. Under nu angifna förhållanden och då omfattningen af distriktsveterinärens enskilda praktik är i hög grad beroende på hans egen duglighet samt distriktets storlek och beskaffenhet i öfrigt, möter det uppenbarligen stora svårigheter att ens tillnärmelsevis angifva distriktsveterinärernas årsinkomster af lön och arbete. Emellertid torde man kunna antaga, att sådan årsinkomst endast undantagsvis öfverstiger 4,000—5,000 kronor.

Vid 1911 års slut uppgingo veterinärdistriktens antal till 208, af hvilka 183 då voro förenade med rätt till tjänstårsberäkning. I afseende å antalet sådana distrikt inom de särskilda länen, sättet för distriktsveterinärernas anställande samt deras löneförmåner, hvaraf själfva lönerna i regel växla mellan 600 kronor och 2,000 kronor, m. m. hänvisas till den såsom bilaga till statsrådsprotokollet fogade tabell.

De i ekonomiskt afseende gynnsammare befattningar, hvartill distriktsveterinär kan vinna befördran, äro, utom åtskilliga veterinära lärarbefattningar, länsveterinärtjänsterna, hvilka efter den år 1909 vidtagna regleringen, uppgå till ett antal af 32 stycken med aflöning af 2,500 kronor, däraf 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å 500 kronor.

Den omorganisation af distriktsveterinärväsendet, hvarom nu är fråga, skulle bestå däri, att staten under vissa förutsättningar bidrager till såväl aflönande som pensionering af landets distriktsveterinärer äfvensom att staten vidtager åtgärder därhän, att genom förändrade bestämmelser rörande de särskilda distriktens inrättande och veterinärernas antagande och entledigande dessa veterinärer erhålla en i möjligaste mån tryggad ställning.

Statsbidraget till veterinärernas aflönande skulle sålunda för hvarje tjänst med sådan förmån utgå med 800 kronor, hvaraf 600 såsom bidrag till grundaflöning och 200 kronor såsom bidrag till ett ålderstillägg; och skulle samtliga de tjänster, som blifvit med vederbörligt tillstånd inrättade eller med andra ord tillerkänts tjänstårsberäkningsrätt, kunna komma i åtnjutande af statsbidrag. Såsom villkor för statsbidragets erhållande skulle gälla, att vederbörande landsting iklädde sig ansvar dels för så stort ortsbidrag till aflöningen vid tjänsten, att dess innehafvare i hvarje fall komme i åtnjutande af en begynnelseaflöning af 1,800 kronor äfvensom ett ålderstillägg å 400 kronor efter fem års väl vitsordad tjänstgöring, dels ock för bidrag till veterinärens pensio-

nerande. Vidare skulle iakttagas vissa föreskrifter för veterinärs tillsättning och entledigande. Sålunda skulle, beträffande tillsättningen, gången däraf blifva följande. En inom hvarje län eller landstingsområde inrättad veterinärstyrelse — bestående lämpligen af en genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande, två genom landstinget och två genom hushållningssällskapens förvaltningsutskott utsedda ledamöter jämte länsveterinären såsom själfskrifven ledamot — skulle anmäla till medicinalstyrelsen, att distriktsveterinärtjänst blifvit ledig, och tillika meddela uppgift å de löneförmåner, som komme att åtnjutas af den blifvande tjänstinnehafvaren. Medicinalstyrelsen skulle så kungöra tjänsten i fråga ledig med trettio dagars ansökningstid, mottaga ansökningar, låta genom sin ombudsman upprätta tjänstememorial öfver de sökande, upptagande dessas namn och tjänstetid m. fl. på tillsättningen inverkan meriter, samt därefter öfversända handlingarna till veterinärstyrelsen med anmodan om förords afgifvande. Sedan handlingarna återkommit tillika med veterinärstyrelsens yttrande, skulle medicinalstyrelsen utnämna någon af de sökande att *tills vidare* innehafva distriktsveterinärtjänsten.

Entledigande från distriktsveterinärtjänst skulle, likaledes efter veterinärstyrelsens hörande, meddelas af medicinalstyrelsen.

De veterinärstyrelser, som sålunda skulle finnas, borde gifvetvis tillerkännas en del andra befogenheter än de nyss angifna, i det de ju borde vara en styrelse för handhavande af alla de olika distrikten i länet berörande angelägenheterna, med undantag endast för hvad i lagstiftningen kunde komma att förbehållas annan myndighet.

I afseende å bildandet af nya med tjänstårsberäkningsrätt försedda veterinärdistrikt skulle dessutom gälla, att den formella initiativrätten därvid förbehölles landstingen, att så länge landstinget fullgjorde detsamma åliggande skyldighet med afseende å aflönings (respektive erforderliga pensionsbidrags) utgående, distriktet skulle få åtnjuta tjänstårsberäkningsrätt (respektive statsbidrag) tills vidare; samt att landstingen icke förr, än 10 år förflutit från tjänstens inrättande, skulle äga rätt göra underdånig framställning om densammas upphörande.

För sina särskilda förrättningar skulle distriktsveterinärerna liksom förut erhålla ersättning enligt taxa. Då emellertid de för deras enskilda praktik gällande taxorna, såsom ofvan nämnts, inom de olika länen förete stora skiljaktigheter sinsemellan, skulle dessa taxor, för att få såvidt möjligt likartad uppställning, härefter på förslag af vederbörande landsting fastställas af Kungl. Maj:t.

Ifrågavarande omorganisation skulle träda i kraft med ingången af år 1913; och skulle därvid redan anställd distriktsveterinär vid an-

ställning i statsunderstödt distrikt få för ålderstillägg tillgodoräkna sig de tjänstår, han förut intjänat enligt § 24 i veterinärinstruktionen den 19 oktober 1888.

Då antalet distrikt, med hvilka rätt till tjänstårsberäkning nu är förenad, för närvarande utgör inemot 190, skulle såsom årliga statsbidrag, förutom pensionsbidragen, erfordras:

till lön å 600 kronor för 190 distrikt	kronor 114,000: —
till ålderstillägg å 200 kronor för sannolikt ungefär	
$\frac{6}{7}$ af alla distrikt.....	» 32,000: —
	<hr/>
	tillsammans kronor 146,000: —

Då emellertid staten för distriktveterinärers pensionering skulle få vidkännas en till 10,000 kronor beräknad årlig kostnad, skulle den ifrågasatta organisationens genomförande för staten medföra en ökad utgift af sammanlagdt 156,000 kronor.

I anledning af Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har inom Riksdagen väckts en motion, hvori framställning gjorts, bland annat, om sådana bestämmelser angående tillsättande af distriktsveterinär-tjänster, att det må tillkomma vederbörande läns distriktsveterinärstyrelse att till medicinalstyrelsen anmäla, när distriktsveterinärtjänst blifvit ledig, hvilken senare styrelse det då skulle åligga att kungöra tjänsten till ansökan ledig inom trettio dagar och att efter ansöknings-tidens slut uppföra tre af de sökande på förslag, med förord för den ene af dem, och skulle det sedan tillkomma veterinärstyrelsen att till tjänsten utnämna en af de på förslag uppförda.

Frågan i hvad mån staten skall direkt bestrida kostnaderna för landets civila veterinärväsen har under lång tid varit föremål för synnerligen lifligt meningsbyte; och jämväl inom Riksdagen har frågan vid flera tillfällen i ett eller annat afseende varit ämne för diskussion. Denna meningsskiljaktighet torde omedelbart härflyta ur en olikhet i uppfattningen om, i hvilken grad veterinärväsendet tjänar ett direkt statsintresse, i hvilket fall detsamma skulle af staten bekostas, eller ock endast ett ortsintresse af större eller mindre omfattning eller ett enskildt, respektive djurägares, intresse och sålunda är af beskaffenhet att bära drabba vederbörande ortskorporationer och djurägare. Att öfverhufvud taget veterinärer i tillräckligt antal och väl kvalificerade finnas att tillgå torde visserligen vara ett statsintresse. Men ehuru onekligen af viss betydelse vid förevarande frågas afgörande, torde denna allmänna synpunkt icke vara ägnad att bjuda några säkra hållpunkter därvid, utan synas sådana

kunna vinnas endast i beskaffenheten af den veterinära verksamhetens särskilda funktioner. I likhet med hvad förut inom Riksdagen uttalats håller Riksdagen sålunda före, att husdjurssjukvården i hvad den afser bekämpande och förekommande af smittosamma sjukdomar eller farsoter är ett statsligt intresse, men däremot i hvad angår vården i allmänhet af de särskilda kreatursbesättningarna eller djuren är i främsta rummet en vederbörande djurägares enskilda ekonomiska angelägenhet och därjämte äfven ett mer eller mindre betydande orsintresse. I förstnämnda afseende har husdjurssjukvården ock af staten ordnats, bland annat, genom anställande af läsveterinärer samt veterinärstipendiater med skyldighet att i viss utsträckning emottaga förordnande, där deras tjänstebitråde erfordras, äfvensom genom den enligt gällande reglemente i första hand stads- och distriktsveterinär, hvar inom sitt distrikt, men därjämte såväl lärare vid veterinärinstitutet, då deras tjänstgöring det medgifver, som ock öfriga legitimerade veterinärer åliggande skyldigheten att, mot godtgörelse enligt fastställd taxa, på Kungl. Maj:ts befallningshafvandes eller medicinalstyrelsens förordnande biträda vid hämmande af smittosamma sjukdomar eller farsoter bland husdjuren.

Af dessa veterinärer äro läsveterinärerna och veterinärstipendiaterna, hvilka liksom lärarna vid veterinärinstitutet åtnjuta aflöning af statsmedel enligt af Riksdagen fastställda grunder, i främsta rummet afsedda för den på staten ankommande veterinära verksamheten. Därnäst torde nämnda verksamhet tillkomma distriktsveterinärerna. Dessa hafva emellertid för sin befattning härmed hittills egentligen ej uppburit annan godtgörelse än rese- och traktamentsersättning, hvadan deras ingripande, efter vederbörligt förordnande, i det allmännas intresse vid uppkomna epidemier eller eljest i allmänhet för dem i större eller mindre grad inneburit en ekonomisk uppoffring på grund af däraf orsakadt afbrott i den enskilda praktiken.

Billigheten torde dock kräfvä, att distriktsveterinärerna af staten beredas skäligt vederlag för de tjänster, som af dem fordras. Detta vederlag skulle enligt det föreliggande förslaget utgöras af dels kontant bidrag till distriktsveterinärs aflöning, 600 kronor till lön och 200 kronor till ett ålderstillägg, dels ock ett genom statens ingripande åvägabragt ordnande af distriktsveterinärväsendet, så att dessa veterinärers ställning blefve väsentligt tryggare än förut — en sak, som för öfrigt i och för sig måste anses vara af ett ej obetydligt allmänt intresse.

Beträffande först statens bidrag till distriktsveterinärs aflöning, så finner Riksdagen med afseende å ofvan angifna synpunkter detsamma väl afvägdt såsom skälig ersättning för sådan veterinärs arbete i hvad

det i allmänhet direkt af staten tages i anspråk, hvadan Riksdagen icke har något att i detta afseende erinra emot det föreliggande förslaget.

Hvad härefter angår den närmare organisationen af distriktsveterinärväsendet i andra delar än hvad själfva aflöningen beträffar, så har Riksdagen i likhet med departementschefen funnit det af honom tillstyrkta förslaget i allmänhet väl lämpadt att läggas till grund för stadganden i ämnet. Endast i ett afseende har Riksdagen funnit skäl till erinran, nämligen beträffande tillsättandet af distriktsveterinärtjänst, i hvilket afseende Riksdagen ställt sig på den i förenämnda motion angifna ståndpunkten. Enligt det af departementschefen tillstyrkta förslaget skulle medicinalstyrelsen, efter det vederbörande veterinärstyrelse afgifvit yttrande, tillsätta ledig distriktsveterinärtjänst, hvaremot enligt motionärens förslag själfva tillsättandet skulle tillkomma veterinärstyrelsen, som därvid dock hade att hålla sig inom af medicinalstyrelsen upprättadt förslag till tjänstens besättning, upptagande tre af de sökande och innefattande förord för en af dem. Båda dessa förslag afse att tillgodose såväl det allmännas och därjämte särskildt veterinärkårens intresse af rättvist befordringssystem för kåren som ortens önskingar i afseende å blifvande befattningshafvares person, därvid det förra förslaget lagt vikten vid det allmänna intresset och det senare vid orsintresset. Då nu nämnda allmänna intresse synes vara tillräckligt tillgodosedt enligt båda förslagen, samt de ortskorporationer, landsting och hushållningssällskap, båda med representanter i veterinärstyrelsen, hvilka få vidkännas största kostnaden för aflöningen vid tjänsten, därför också rättvisligen böra beredas inflytande på själfva utnämningen till tjänsten, har Riksdagen, såsom ofvan antydts, antagit motionärens förslag i detta afseende; och fäster Riksdagen så stor vikt vid denna form för distriktsveterinärtjänsts tillsättande, att Riksdagen uppställer densamma såsom villkor för att statsbidrag må utgå.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen *ej mindre* under riksstatens nionde hufvudtitel uppfört såsom bidrag till distriktsveterinärers aflönande ett förslagsanslag å 146,000 kronor; *än afven* beslutat, att sistnämnda anslag må, jämte anslaget till läsveterinärer och veterinärstipendiater, i riksstaten uppföras under en gemensam anslagstitel: »veterinärväsendet» med följande uppställning:

bestämmt anslag:

till läsveterinärer och veterinärstipendiater kronor 86,500: —

förslagsanslag:

till bidrag till distriktsveterinärers aflönande » 146,000: —

Summa kronor 232,500: —

Hästafvelns förbättrande.

8:o) I en inom Riksdagen väckt motion har framställning gjorts i fråga om det å staten för Strömsholms hingstdepå uppförda anslaget till skolläraren därstädes. Motionen är af följande lydelse:

»Strömsholms slotts- och stuteripersonal intager alltsedan kommunallagarnas tillkomst en högst anmärkningsvärd undantagsställning i hela vårt land. Ehuru den haft och har full rösträtt på kyrkostämma i Kolbäcks församling, där Strömsholm är beläget, har den hittills varit befriad från att deltaga i kostnaderna för församlingens skolväsende. Man skulle kunna tro, att denna skattefrihet är en kvarleva från något gammalt privilegium från äldre tider, då nämnda personal hade jämförelsevis små löner. Så är emellertid ej förhållandet. Denna skattefrihet är från början egentligen ett verk af personalen själf, som förstätt att tillvinna sig denna frihet af Kolbäcks församling. Då Strömsholms folkskola år 1680 inrättades, fanns ingen lagstadgad skyldighet för kommunerna att inrätta och underhålla folkskolor. Staten bekostade också helt och hållet Strömsholms folkskola ända till slutet af 1870-talet. När sedan folkskolestadgan tillkom och kommunerna förpliktades att inrätta folkskolor, ansågo sig sockenmännen i Kolbäck, förmodligen påverkade af stuteripersonalen, ej böra debitera kostnaden för den folkskola, som då inrättades i församlingen, äfven på nämnda personal. Ända till år 1875 hade det aldrig ifrågasatts, att Strömsholms slotts- och stuteripersonal skulle erlägga någon afgift till skolväsendet. Men på kyrkostämman med Kolbäcks församling den 14 februari 1875 yrkades af min företrädare i Riksdagen herr A. G. Olsson i Frösvi, i samband med beslutet om uppförande för församlingens räkning af ett nytt skolhus, att berörda personal skulle deltaga i kostnaden härför. Stämman afslog emellertid yrkandet, »enär staten uppfört eget skolhus för denna personal». Två år senare å kyrkostämman den 2 december 1877 yrkades ånyo, att Strömsholms slotts- och stuteripersonal skulle åläggas att deltaga i kostnaderna för församlingens skolväsen. Men äfven då blef detta yrkande afslaget, dock på det villkor, som det står i kyrkostämmoprotokollet, »att Kolbäcks församling för framtiden icke betungades med någon utgift för stuteriets skola, hvilket beslut af stuteriombudet vid stämman godkändes». Denna senare öfverenskommelse är ganska märklig och be-tecknande för det sätt, hvarpå stuteripersonalen drifvit igenom denna skattefrihet. En af stuteriets tjänstemän uppträder här som ombud för

stuteriet och lofvar, att församlingen för framtiden ej skall betungas med utgifter för stuteriets skola, liksom om stuteriet af egen maktfullkomlighet kunde svara för den saken! Men oaktadt det gifna löftet blef emellertid endast ett par år därefter det från stuteristyrelsen utgående anslaget af 600 kronor jämte naturaförmåner otillräckligt för sitt ändamål. Då afhjälptes bristen på det sättet, att Kolbäcks församling sökte och erhöll statsbidrag till Strömsholms skola såsom för en församlingens skola, hvilket den ock sedan den tiden varit.

Det dröjde vidare icke längre än till 1898, förrän skolhuset vid Strömsholm visade sig vara otillräckligt för sitt ändamål, och församlingen såg sig nödsakad att bygga ett nytt skolhus för första och andra klasserna af Strömsholms folkskola. När byggnadsfrågan var före å kyrkostämman yrkades, att kronoarrendatorerna af Hultet och Strömsvik, som äfven i likhet med personalen vid stuteriet varit undantagna från att deltaga i kostnaderna för skolväsendet, också skulle deltaga i kostnaderna för det ifrågavarande skolhuset. Stämman godkände detta yrkande. Kronoarrendatorerna klagade hos Konungens befallningshafvande, som likväl fastställde stämmans beslut. Öfver Konungens befallningshafvandes utslag anförde kronoarrendatorerna besvär hos kammarkollegium, men kammarkollegium fann skäl ej vara anfördt, som kunde föranleda ändring i Konungens befallningshafvandes utslag. Där stannade kronoarrendatorerna med sin klagan och hafva, alltsedan utslaget föll, betalt skolafgift.

Det syntes sedermera mig och åtskilliga andra församlingsbor oegentligt, att slotts- och stuteripersonalen fortfarande skulle vara skattefri i detta fall, hvarför jag på kyrkostämman 1907 yrkade, att ofvannämnda personal skulle åläggas att deltaga i kostnaden för församlingens skolväsen. Kyrkostämman afslog detta yrkande. Jag och sju andra sockenbor klagade då hos Konungens befallningshafvande öfver stämmobeslutet, och Konungens befallningshafvande gaf oss rätt. Jag skall tillåta mig att anförda en del af Konungens befallningshafvandes utslag: »enär den omständigheten, att vid Strömsholm finnes en på stuteriets bekostnad inrättad skola, däri personalen vid Strömsholms nuvarande hingstdepå är — — — berättigad erhålla kostnadsfri undervisning för sina barn, icke kan medföra befrielse för nämnda personal att lika med öfriga medlemmar af Kolbäcks församling deltaga i utgifterna för det af församlingen bekostade folkskoleväsendet, fördenskull och då öfverklagade kyrkostämmobeslutet, enligt hvilket Kolbäcks församling vidhållit en å kyrkostämman den 2 december 1877 träffad öfverenskommelse om befrielse för Strömsholms slotts- och stuteripersonal från afgift till församlingens skolväsende, står i strid med de i 35 § kungl. förordningen den

21 mars 1862 om kyrkostämman samt kyrko- och skolråd jämte 57 och 58 §§ kungl. förordningen angående folkundervisningen i riket den 10 december 1897 angifna grunder för utdebitering af kostnader för skolväsendet, samt en sådan mot berörda grunder stridande öfverenskomelse äger giltighet endast under den förutsättning att densamma biträdes af församlingens samtliga å kyrkostämman röstberättigade medlemmar, finner Konungens befallningshafvande skäligen att med upphäfvande af öfverklagade kyrkostämmobeslutet visa ärendet åter till ny lagligmätig behandling.» Öfver berörda utslag klagade stuteripersonalen hos kammarkollegium, som fastställde utslaget. Personalen gick då vidare till Kungl. Maj:t, som genom sin regeringsrätt i utslag af den 31 mars 1910 ej gjorde någon ändring i underrätternas utslag beträffande skattskyldigheten för personalen, men regeringsrätten upptog i sitt utslag en sak, hvarom vi ingen klagan fört, nämligen att till betalning af slotts- och stuteripersonalens skolafgifter skulle användas det belopp af 600 kronor, jämte naturaförmåner, som Riksdagen 1909 anslagit till aflöning åt skolläraren vid Strömsholms folkskola. Genom detta regeringsrättens utslag tillförsäkrades meranämnda personal en lönetillökning i form af viss skattefrihet, som jag tror att Riksdagen icke vid anslagets beviljande hade ämnat den, och Kolbäcks församling gick miste om ett bidrag till sitt skolväsende, ett bidrag som i betraktande däraf, att staten äger stora fastigheter vid Strömsholm, för hvilka ingen kommunalskatt erlägges, samt på grund af andra förhållanden det hade varit önskligt, att församlingen fått tillgodogöra sig.

I motion nr 198 vid fjolårets riksdag yrkade jag, att då anslaget numera ej utgår till det ändamål, hvartill det ursprungligen var ämnadt, nämligen att därmed aflöna läraren i Strömsholms folkskola, utan skall enligt regeringsrättens här ofvan nämnda utslag utgå som bidrag till betalning af Strömsholms slotts- och stuteripersonals kommunalutskylder till Kolbäcks socken, det skulle få en mera lämplig användning. Men Riksdagen afslog min motion. Under debatten öfver detta ärende i Andra kammaren uttalade hr Daniel Persson det önskemålet, »att Kungl. Maj:t så fort som möjligt måtte vidtaga en utredning af denna fråga och såvidt möjligt se till, huruvida det icke vore möjligt att indraga detta anslag, ty det synes mig icke fylla det ändamål, som det ursprungligen var afsedt att fylla. Och om vi tänka på den lönereglering, som blifvit verkställd beträffande Strömsholms stuteripersonal, kan jag icke finna något skäl föreligga för att anslaget vidare skulle utgå. Men jag anser mig icke berättigad att yrka, att det nu utan vidare skulle falla bort, utan jag ville bara göra det uttalandet att frågan så fort som möjligt

bör utredas och på samma gång uttrycka den förhoppningen, att detta anslag, hvarom så mycket tvistats, hur det skall användas, måtte indragas.»

I öfrigt får jag hänvisa till min motion nr 198 i fjol samt jordbruksutskottets utlåtande med anledning af densamma.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag vördsammast yrka, 1:o) att det kontanta anslaget af 600 kronor, som från anslaget till Strömsholms hingstdepå enligt regeringsrättens utslag den 31 mars 1910 utgår som bidrag till betalning af stuteripersonalens kommunalutskylder till Kolbäckes socken, måtte från och med 1913 upphöra att utgå och att 1913 års stat för Strömsholms hingstdepå minskas med motsvarande belopp; och

2:o) att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att en utredning angående förhållandena mellan staten och Kolbäckes socken rörande de naturaförmåner, som utgå till Strömsholms folkskola och hvilka förmåner likaledes enligt regeringsrättens ofvannämnda utslag skola användas som bidrag till betalning af Strömsholms slotts- och stuteripersonals kommunalutskylder till Kolbäckes socken, måtte så fort som möjligt företagas.»

Utan att inlåta sig på någon närmare granskning af ifrågasvarande anslags ändamål och användning vill Riksdagen, gentemot motionärens i motionen framburna uppfattning i ämnet, rörande anslaget framhålla följande på tillgängliga uppgifter grundade synpunkter.

Sedan lång tid tillbaka har å staten för Strömsholms hingstdepå varit uppfördt anslag till en skollärare, hvilket anslag för närvarande utgår med 600 kronor i kontanta penningar och följande naturaförmåner, nämligen 2 st. kofoder och beten, 28.27 kubikmeter furuved, fri bostad samt planteringsland och 2 parlass gödsel för hvarje 8.815 ar däraf. Denne skollärare var således en depåens tjänsteman och skolan vid depåen var gifvetvis afsedd för depåpersonalens barn, hvadan anslaget i fråga väl torde böra uppfattas såsom ett slags löneförmån för hela nämnda personal, bestående i fri undervisning för dess barn. När sedermera folkskoleundervisningen i riket ordnats genom statens försorg, samt skolan vid Strömsholm öfvergått till att vara en församlingens skola, blef läraren vid skolan följdriktigt en församlingens tjänsteman. Emellertid utgick till hans aflönande fortfarande ifrågasvarande anslag, hvaremot depåpersonalen befriades från att bidraga till utgifterna för församlingens skolväsen. Vid regleringen år 1909 af personalens vid depåen löneför-

hållanden bibehölls, ehuru på öfvergångsstat, anslaget till skolläraren, hvadan det väl torde få anses afsedt, att personalen fortfarande skulle bibehållas vid ofvannämnda förmån. Och i full öfverensstämmelse härmed står regeringsrättens af motionären omförmälda utslag, hvarigenom fastställdes, att depåpersonalen skulle bidra till utgifterna för församlingens skolväsen endast i hvad den på personalen belöpande delen af dessa utgifter öfverstege anslaget. Den uppfattning motionären synes hysa, att anslaget i fråga skulle vara att betrakta såsom en Kolbäcks församling af staten tillerkänd förmån, torde således ej kunna vinna stöd af den behandling anslaget undergått i Riksdagen.

Ehuru sålunda anslaget, såsom innebärande en enligt fastställd stat vissa statstjänare tillkommande aflöningsförmån, icke synes i enlighet med motionärens mening kunna utan vidare indragas, torde likväl icke kunna förnekas, att den form hvari förmånen utgår är efter nuvarande förhållanden mindre lämplig, hvarför önskligt är, att ändring därutinnan vidtages. Såsom ofvan nämnts uppfördes vid 1909 års lönereglering för depåpersonalen anslaget till skolläraren å öfvergångsstat. Orsaken härtill var, enligt hvad af det vid 1909 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 12 januari 1909 framgår, att frågan om ändring i nuvarande förhållanden beträffande skollärarybefattningen vid Strömholm skulle kunna göras till föremål för särskild utredning. Att åvägabringa denna utredning synes, med afseende å hvad ofvan anförts, nu på tiden; och får därför Riksdagen, som ej finner något skäl föreligga att, såsom motionären ifrågasatt, låta anslaget i hvad angår det kontant utgående beloppet och naturaförmånerna komma olika behandling i nu förevarande afseende till del, härigenom anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t, med behörigt beaktande af de af motionären och Riksdagen i ämnet framhållna synpunkter, föranstalta om den i det vid 1909 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 12 januari 1909 omförmälda utredning i fråga om ändring i nuvarande förhållanden beträffande skollärarybefattningen vid Strömholm samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen må föranleda.

Fiskerinäringens understöd.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, för till sättande från och med år 1913 af en sjätte fiskeriintendentsbefattning, höja det under anslagstiteln »fiskerinäringens understöd» uppförda anslag

till »statens fiskeriadministration» från 28,000 kronor till 32,000 kronor eller med 4,000 kronor.

I öfverensstämmelse med hvad Kungl. Maj:t föreslagit godkände Riksdagen år 1904 stat för statens fiskeriadministration, upptagande, bland annat, aflöningar för sex fiskeriintendenter med för hvar och en 2,500 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar eller tillhoppa 4,000 kronor äfvensom ålderstillägg.

I brist på kompetenta sökande hafva emellertid hittills endast fem af fiskeriintendentsbefattningarna blifvit tillsatta. Enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas finnes nu anledning antaga, att ytterligare en fiskeriintendentsbefattning skulle kunna från och med år 1913 tillsättas.

I anledning häraf har Riksdagen, för tillsättande från och med år 1913 af en sjätte fiskeriintendentsbefattning, höjt det under anslagstiteln »fiskerinäringens understöd» uppförda anslag till »statens fiskeriadministration» från 28,000 kronor till 32,000 kronor eller med 4,000 kronor.

Detta beslut har medfört motsvarande höjning i anslagstiteln i sin helhet. Då höjning i denna anslagstitel betingas jämväl af annan anledning, återkommer Riksdagen därtill under följande punkt.

10:o) I afseende å förevarande anslagstitel har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att höja det under anslagstiteln »fiskerinäringens understöd» uppförda anslag till »fiskeriadministrationen och fiskets befrämjande i de särskilda orterna» med 35,000 kronor eller från 30,000 kronor till 65,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, däraf anvisa 20,000 kronor till insamlande af primäruppgifter för fiskeristatistiken.

Ifrågavarande anslag till fiskeriadministrationen och fiskets befrämjande i de särskilda orterna har sedan år 1904 utgått med sitt nuvarande belopp 30,000 kronor. Närmast därförut hade för ändamålet varit tillgängligt ett anslag af 20,000 kronor. Af den nu föreslagna ökningen af anslaget med 35,000 kronor är ett belopp af 20,000 kronor afsedt för insamlande af primäruppgifter för fiskeristatistiken. Återstående 15,000 kronor äro afsedda för beredande af medel att i högre grad än nuvarande anslag medgifver tillmötesgå de under årens lopp alltmer ökade krafven från hushållningssällskapens och andra ortsintressenters sida på statsbidrag till af dem åstundade åtgärder för fiskerinäringens höjande, såsom anordnande af verksammare tillsyn öfver efterlefnaden af gällande bestämmelser rörande fisket m. m.

Beträffande fiskeristatistiken, så utgöres den enda samlade statistik

af detta slag, vi för närvarande äga, af den statistiska afdelningen af den i landtbruksstyrelsens årsberättelser ingående redogörelse öfver åtgärder för fiskerinäringen. Denna fiskeristatistik är emellertid ofullständig och väl förnämligast därför otillförlitlig, beroende på beskaffetheten och sättet för anskaffandet af de till grund för statistiken liggande primäruppgifterna. Dessa insamlas nämligen i mycket olika omfattning af hushållningssällskapen, hvilka därvid använda sig af ett eller annat af de organ — förvaltningsutskotten, fiskerikommittéer, instruktörer, öfvertillsyningsmän, tillsyningsmän — hvilka sällskapen äga för arbetet på fiskerinäringens befrämjande. På grund af dessa förhållanden och då för primäruppgifternas insamlande särskildt anvisade statsmedel icke finnas tillgängliga, hafva inga systematiska anordningar för uppnående af ett mera tillfredsställande resultat kunnat af landtbruksstyrelsen träffas. Styrelsens åtgöranden hafva på grund häraf måst inskränkas till att tillhandahålla de hushållningssällskap, som sådant önska, för insamlandet af primäruppgifter afsedda blanketter.

Med ifrågavarande anslagsökning, såvidt fiskeristatistiken angår, afses nu att förverkliga ett af statistiska kommittén utarbetadt, i statsrådsprotokollet framlagdt förslag till en årlig riksstatistik öfver fisket. Enligt detta förslag skulle primäruppgifterna till statistiken insamlas hufvudsakligen genom af hushållningssällskapen eller andra ortskorporationer anställda fiskeribiträden i enlighet med af statistiska centralbyrån i samråd med vederbörande ortskorporation meddelade närmare föreskrifter. Sammanlagda antalet af dessa orsbiträden skulle komma att uppgå till 260. Då insamlandet af flertalet utaf uppgifterna borde äga rum icke såsom nu endast en gång om året utan för månad eller viss fiskeperiod, har det synts kommittén, att till hvart och ett af dessa biträden borde beräknas en ersättning härför af i medeltal 100 kronor för år. Sammanlagda kostnaden skulle under sådana förhållanden uppgå till 26,000 kronor, däraf staten syntes böra bidraga med tre fjärdedelar eller i rundt tal 20,000 kronor, under villkor att återstående fjärdedel tillskjutes från orten.

Såsom villkor för åtnjutande af ifrågavarande statsbidrag har kommittén äfven föreslagit, att vederbörande fiskerintendent skulle äga anlita de af hushållningssällskapen tillsatta fiskeritjänstemännen i den utsträckning, han kunde finna för sin verksamhet af behovet påkallad. Uppdraget att insamla fiskeristatistiska primäruppgifter skulle lämpligen kunna förenas med andra åligganden i samband med fiskets främjande. Härigenom skulle vinnas, såväl att insamlarna af det statistiska materialet med mera intresse och under större ansvarskänsla utförde detta arbete, som ock att de, då de äfven för andra fiskeriuppdrag kunde

emotse särskild aflöning, skulle kunna påräkna en så pass stor sammanlagd förtjänst, att de mera odeladt, än hittills i allmänhet varit fallet, borde kunna ägna sig åt visserligen i någon mån olika arbeten, hvilka dock alla afsåge att gagna och utveckla samma näringsgren och sålunda vore på det närmaste förbundna med hvarandra.

För erhållande af statistiska uppgifter skulle emellertid ej endast förenämnda ordsbiträden anlitas, utan skulle sådana söka erhållas äfven på andra vägar, såsom från ägare af med statslån anskaffade fiskebåtar, från idkare af trålfiske och andra större fisken m. fl.

Sedan primäruppgifterna insamlats skulle de i första hand öfverlämnas till vederbörande fiskeriintendent för att af denne granskas och, i den mån sådant läte sig göra, kompletteras samt därefter insändas till statistiska ämbetsverket. Detta skulle det åligga att vid fiskeristatistikens planläggning, uppgörandet af formulär, bearbetning samt vidtagande af förändringar i statistiken eller formulären m. m. samråda med vederbörande byråchef i landtbruksstyrelsen, hvilket verk borde åt statens fiskeriasistent uppdraga att i statistiska ämbetsverket medverka vid utarbetandet af fiskeristatistiken, i den mån sådant visade sig erforderligt.

Beträffande omfattningen af den föreslagna fiskeristatistiken har kommittén ansett, att däri borde ingå uppgifter angående kvantiteten fångad fisk och dess värde vid försäljning i första hand såväl vid sötvattensfisket som vid de mest betydelsefulla kust- och hafsfiskena, såsom lax-, äl-, sill-, strömmings-, flundre- och torskfisket, samt beträffande västkustfisket äfven andra i detsamma ingående större fisken. Vidare borde uppgifter för vissa af dessa fisken lämnas angående dels de vid dem använda redskapen och antalet båtar, därvid särskildt borde angifvas, huruvida däckade eller odäckade segel- eller motorbåtar blifvit använda samt, där det läte sig göra, storleken af dessa, dels antalet vid hvarje af dessa fisken sysselsatta fiskare och antalet dagar fisket pågått samt dels slutligen den ungefärliga platsen, å hvilken hvart och ett af de olika fiskena bedrifvits.

Förutom dessa uppgifter, som skulle periodvis insamlas, borde enligt kommitténs förslag i slutet af hvarje år till vederbörande fiskeriintendent lämnas uppgift för hvarje ort — fiskläge, socken, större ö och dylikt — dels å antalet fiskare, därvid såväl antalet yrkesfiskare, d. v. s. män öfver 18 år, hvilka ha fisket till sin hufvudsakliga näring, som ock antalet jordbrukare, torpare, backstugusittare o. s. v., hvilka kunna anses drifva fiske såsom biyrke, särskildt angifves, dels ock å platsen befintliga brukbara fiskredskap och båtar af olika slag och storlek samt deras värde.

Den fiskeristatistik, som med ledning af de sålunda inkomna uppgifterna utarbetades, syntes kommittén böra årligen offentliggöras.

Statistiska centralbyrån och landbruksstyrelsen, hvilka hörts med anledning af ifrågavarande förslag, hafva endast i ett afseende uttalat en mot kommittén skiljaktig mening, nämligen i fråga om kommitténs uttalande att såsom villkor för åtnjutande af statsbidrag syntes böra föreskrivas, att vederbörande fiskeriintendent skulle äga anlita hushållningssällskapens fiskeribiträden i den utsträckning, han kunde finna för sin verksamhet af behofvet påkallad, och hafva ämbetsverken härom anfört, bland annat, följande: Uti 6 § af reglementet för statens fiskeriintendenter af den 18 november 1904 stadgades, att dessa äga, hvar inom sitt distrikt, meddela de för fiskerinäringens befrämjande med bidrag af statsmedel anställda personer anvisningar och råd beträffande deras verksamhet äfvensom att af bemälda personer infordra upplysningar. Utöfver denna bestämelse syntes icke lämpligt att underkasta hushållningssällskapens tjänstemän några allmänna skyldigheter gentemot fiskeriintendenterna, hvilket kunde af hushållningssällskapen uppfattas såsom ett intrång från statens sida i hushållningssällskapens fria verksamhet. Däremot syntes det i förevarande fall med rätta kunna fordras och såsom villkor för åtnjutande af statsbidrag borde uppställas, att hushållningssällskapens fiskeribiträden skola, hvad angår insamlande af uppgifter till fiskeristatistiken, vara skyldiga att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, vederbörande fiskeriintendent meddelar.

Mot förslaget med den af ämbetsverken gjorda jämkningen har departementschefen för sin del icke haft annat att erinra än att han, beträffande primäruppgifternas insamlande, ansett åt hushållningssällskapen böra lämnas en viss frihet att i samråd med vederbörande ämbetsverk i sättet för uppgifternas insamlande göra de förändringar, som kunna påkallas af lokala förhållanden, detta dock endast under den förutsättning, att uppgifternas tillförlitlighet och fullständighet icke därpå blifva lidande.

I skrifvelse den 20 maj 1902, nr 142, framhöll Riksdagen, hurusom bristande tillsyn å efterlefnaden af de för fiskerinäringens vård utfärdade föreskrifter vore att betrakta såsom en bidragande orsak till fiskets märkbara tillbakagång. Ehuru sedermera åtskilliga åtgärder vidtagits för åvägbringande af en bättre ordning vid fiskerinäringens utöfvande — däribland tillskapande af statens nuvarande fiskeridadministration — torde dock nämnda tillsyn lämna åtskilligt öfrigt att önska i fråga om effektiviteten, hvilket till ej oväsentlig del synes bero af brist

på medel för ändamålet, en brist, som i sin mån föranledt ifrågavarande anslagsäskanden. Med afseende härå och då det jämväl är af vikt att tillräckliga medel stå till Kungl. Maj:ts förfogande för understödjande af hushållningssällskap och andra ortskorporationer vid deras synnerligen omfattande sträfvanden att på mer eller mindre skilda vägar verka för näringens befrämjande äfven i öfriga afseenden, har Riksdagen icke något att erinra emot den föreliggande framställningen i denna del.

Såsom nyss nämnts hafva hushållningssällskapen på olika vägar sökt främja fiskerinäringen och jämväl staten har gjort afsevärda uppoffringar för att med olika till buds stående medel nå samma mål. I hvad mån de redan gjorda uppoffringarna krönts med framgång och hvilket värde som därvid må tillmätas de olika för ändamålet vidtagna åtgärderna, därom torde man emellertid, huru viktig en sådan kunskap än må vara för det vidare arbetet å näringens förkofran, icke kunna afgifva något bestämdt omdöme med nu tillgänglig statistik; och andra medel för spörsmålets besvarande torde väl knappast kunna tänkas. Att åstadkomma en fullt duglig fiskeristatistik — i första rummet det oundgängliga underlaget därför: tillräckliga och tillförlitliga primäruppgifter — synes därför vara en angelägenhet, väl värd statsmakternas omsorg.

Det i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till fiskeristatistikens anordnande har icke gifvit Riksdagen anledning till erinran. Riksdagen, som således ej heller haft något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts framställning i nu ifrågavarande del, har alltså på grund af det anförda höjt det under anslagstiteln »fiskerinäringens understöd» uppförda anslag till »fiskeridadministrationen och fiskets befrämjande i de särskilda orterna» med 35,000 kronor eller således från 30,000 kronor till 65,000 kronor, med ratt för Kungl. Maj:t att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, däraf anvisa 20,000 kronor till insamlande af primäruppgifter för fiskeristatistiken.

Genom Riksdagens under denna äfvensom under näst föregående punkt anmälda beslut har anslagstiteln till »fiskerinäringens understöd» ökats med tillhoppa 39,000 kronor eller således från 72,000 kronor till 111,000 kronor.

Skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet.

11:o) I en till Riksdagen den 26 april 1912 aflåten proposition, nr 243, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att *dels* godkänna ett i statsrådsprotokollet framlagdt förslag till aflöningsstat för statens skogsförsöksanstalt att gälla från och med år 1913 äfvensom de villkor och bestämmelser, som i samma protokoll föreslagits för åtnjutande af de i berörda stat för ordinarie befattningshafvare upptagna aflöningar; *dels* medgifva, att assistent vid anstalten skall äga att, efter Kungl. Maj:ts bepröfvande, för åtnjutande af arfvodesförhöjning räkna sig till godo den tid, han före den nya statens trädande i kraft i sådan egenskap haft stadigvarande tjänstgöring vid anstalten; *dels ock* höja det under anslagstiteln »skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet» uppförda anslaget till statens skogsförsöksanstalt, nu 29,000 kronor, med 18,100 kronor till 47,100 kronor.

Den stat, som för närvarande gäller för skogsförsöksanstalten, antogs af Riksdagen år 1908 och har följande utseende:

Arfvode till föreståndaren	kronor 3,000: —
» » botanisten	» 5,000: —
» » en assistent	» 3,000: —
» » » »	» 3,000: —
Till rese- och traktamentsersättning samt till aflöning åt tillfälliga biträden och handtlangning äfven- som till expensmedel	» 15,000: —
	<hr/> Summa kronor 29,000: —

Det i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till aflöningsstat för ifrågavarande anstalt är af detta utseende:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 föreståndare för skogsafdelningen	5,000	2,500	7,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 föreståndare för naturvetenskapliga afdelningen	5,000	2,500	7,500	
1 assistent, arfvode	—	—	3,000	} Efter 5 år kan arfvodet höjas med 400 kronor.
1 d:o d:o	—	—	3,000	
För bestridande af chefsgrömmål	—	—	500	
Till aflöning åt skogsbiträden och kvinnliga biträden	—	—	6,300	
Till gemensamma expenser	—	—	4,500	
» särskilda expenser för skogsafdelningen	—	—	8,900	
» » » » naturvetenskapliga afdelningen	—	—	5,900	
Summa	—	—	47,100	

Den föreslagna statens slutsumma öfverstiger således med 18,100 kronor slutsumman af nu gällande stat för anstalten, 29,000 kronor. Härvid bör emellertid framhållas, att då hittills föreståndaren uppburit lön såsom jägmästare samt handtlangningskostnader för anstaltens räkning bestridts af revirmedel, statens ökade utgifter vid bifall till förslaget icke komma att, fränsedt ålderstillägg, uppgå till mer än omkring 11,800 kronor. Ofvan nämnda summa 18,100 kronor bör nämligen minskas med belopp motsvarande dels en jägmästares lön, 2,300 kronor, och dels handtlangningskostnaderna, omkring 4,000 kronor.

Då statens skogsförsöksanstalt, hvilken nu varit i verksamhet nära 10 år, obestriddigen måste anses fylla ett stadigvarande behof, finner Riksdagen, i likhet med myndigheterna, tiden vara inne att gifva anstalten fastare former genom dess uppförande å ordinarie stat. Mot den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsstaten och de för åtnjutande af i staten för ordinarie befattningshafvare upptagna aflöningar föreslagna villkor har Riksdagen, som, såsom i skrifvelse angående den högre skogsundervisningens ordnande anmälts, för professorerna vid den högre skogsundervisningsanstalten medgifvit enahanda aflöningsförmåner, som föreslagits för föreståndare vid ifrågavarande anstalt, icke något att erinra.

I afseende å kompetensfordringarna för befattningshafvarna vid skogsförsöksanstalten innehåller det föreliggande förslaget blott för de lägre befattningshafvarna närmare bestämmelser, beträffande hvilka Riksdagen ej kunnat undgå uppmärksamma, att å det kemiska kvinnliga bitrådets utbildning satts så höga fordringar, att, med den föreslagna aflöningen, kompetent person svårigen torde kunna erhållas. För föreståndarebefattningarna däremot innehåller, som nyss antydts, förslaget icke några bestämmelser. Med anledning häraf och då föreståndarnas löneförmåner skulle blifva lika med professorernas vid den högre skogsundervisningsanstalten, har Riksdagen ansett sig böra uttala, att af föreståndarna vid skogsförsöksanstalten bör fordras fullt ut lika hög kompetens som af nämnda professorer.

Riksdagen, som icke haft något att erinra emot förevarande framställning i öfrigt, har,

dels godkänt följande aflöningsstat för statens skogsförsöksanstalt att gälla från och med år 1913:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 föreståndare för skogsafdelningen	5,000	2,500	7,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 d:o för naturvetenskapliga afdelningen	5,000	2,500	7,500	
1 assistent, arfvode	—	—	3,000	} Efter 5 år kan arfvodet höjas med 400 kronor.
1 d:o d:o	—	—	3,000	
För bestridande af chefsgrömmål	—	—	500	
Till aflöning åt skogsbiträden och kvinnliga biträden	—	—	6,300	
Till gemensamma expenser	—	—	4,500	
» särskilda expenser för skogsafdelningen	—	—	8,900	
» » » för naturvetenskapliga afdelningen	—	—	5,900	
Summa	—	—	47,100	

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för ordinarie befattningshafvare upptagna aflöningar, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid skogsförsöksanstalten skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af skogsförsöksanstalten eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest anstaltens ställning så förändras, att densamma ej längre kan anses såsom själfständig institution, eller därest vissa ifrågavarande institution tillhörande göromål öfverflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till hvilken göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid skogsförsöksanstalten icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid skogsförsöksanstalten ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej den styrelse, hvarunder skogsförsöksanstalten lyder, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid skogsförsöksanstalten, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att afdelningsföreståndare vid skogsförsöksanstalten icke äger mot betalning åtaga sig uppdrag åt enskilda;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit befriad från tjänstgöring, utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänst innehafvare för tid, hvarunder

han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej pröfvas skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall för den af afdelningsföreståndarna vid skogsförsöksanstalten, som förordnats att vara anstaltens chef, eller när det erfordras för beredande af semester åt denne, den andra afdelningsföreståndaren skall vara skyldig att, därest ej annorlunda förordnas, bestrida, jämte sin egen tjänst, chefsgörömlen mot åtnjutande af den å vikariatstiden belöpande andel af det för chefsgörömlens bestridande anvisade arvode;

att i fråga om i staten medgifven förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning tidpunkten för sådan förhöjning bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjtit semester, under iakttagande att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvaruunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att afdelningsföreståndarna vid anstalten äga årligen, när sådant kan ske utan hinder för görömlens behöriga gång, åtnjuta semester enhvar under en och en half månad, dock ej samtidigt och i regel ej heller under den tid, då fältarbeten pågå;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya aflöningsstatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya staten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minsk-

ning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels medgifvit, att assistent vid anstalten skall äga att, efter Kungl. Maj:ts bepröfvande, för åtnjutande af arfvodesförhöjning räkna sig till godo den tid, han före den nya statens trädande i kraft i sådan egenkap haft stadigvarande tjänstgöring vid anstalten;

dels ock höjt det under anslagstiteln »skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet» uppförda anslaget till statens skogsförsöksanstalt, nu 29,000 kronor, med 18,100 kronor till 47,100 kronor.

Härigenom kommer anslagstitelns slutsumma att ökas med motsvarande belopp, hvartill Riksdagen återkommer under nästföljande punkt.

12:o) Under punkt 10 af nionde hufvudtiteln i årets statsverksproposition har Eders Kungl. Maj:ts föreslagit Riksdagen att

dels medgifva, att till statens skogsingenjör Tell Grenander må, från och med år 1913 tillsvidare, så länge han fortfarande i denna egenkap med godt vitsord tjänstgör, utgå såsom personligt ålderstillägg ett belopp af 400 kronor för år räknadt;

dels ock, utöfver i nästföregående punkt omförmälda för statens skogsförsöksanstalt med 18,100 kronor äskade förhöjning, höja ifrågasvarande anslagstitelns slutsumma med ytterligare 9,000 kronor.

Det till ålderstillägg åt skogsingenjören Grenander, som enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas vid 1912 års utgång innehaft sin befattning i mer än sex år, föreslagna beloppet 400 kronor eller samma belopp, som bestämts såsom ålderstillägg åt jägmästare efter fem års tjänst, skulle med hänsyn till utgiftens mera tillfälliga beskaffenhet utgå, icke af det under ifrågasvarande anslagstitel uppförda anslaget till skogsingenjörerna, utan af anslagstitelns till Kungl. Maj:ts disposition ställda del. Dessa medel, upptagna för utjämnande af anslagstitelns slutsumma till 29,700 kronor, beräknades, då anslagstiteln nästlidet år för första gången uppfördes i riksstaten, till 30,000 kronor att disponeras på följande sätt:

för reparation och underhåll å skogsläro-			
verkens byggnader m. m.....	omkring	kronor	15,000:—
» utgifvande af skogslitteratur.....	»	»	4,500:—
» tryckning af försöksanstaltens publika-			
tioner	»	»	2,500:—
» diverse tillfälliga eller oförutsedda behof	»	»	8,000:—
		Summa kronor	30,000:—

Nu framhålles emellertid i statsrådsprotokollet, att denna del af anslagstiteln blifvit något för knappt beräknad, särskildt med hänsyn till kostnaderna för reparation och underhåll af skogsläroverkens byggnader samt för tillfälliga eller oförutsedda utgifter. Den föreslagna ökningen med 9,000 kronor af anslagstiteln gäller sålunda ifrågavarande del däraf.

Riksdagen, som finner billigheten kräfva, att skogsingenjören Grenander kommer i åtnjutande af det föreslagna ålderstillägget samt till fullo inser vikten däraf, att de till Kungl. Maj:ts disposition stående medlen för förevarande anslagstitels ändamål icke tillmätas för knappt, i hvilket afseende Riksdagen ej har något att erinra emot den ifrågasatta anslagsökningen, har *dels* medgifvit, att till statens skogsingenjör Tell Grenander må, från och med år 1913 tillsvidare, så länge han fortfarande i denna egenskap med godt vitsord tjänstgör, utgå såsom personligt ålderstillägg ett belopp af 400 kronor för år räknadt; *dels ock* för höjning af den till Kungl. Maj:ts disposition stående delen af ifrågavarande anslagstitel, höjt anslagstitelns slutsumma med 9,000 kronor.

Genom detta äfvensom Riksdagens under nästföregående punkt anmälda beslut skall följaktligen i anslagstitelns slutsumma, nu 185,000 kronor, beräknas en höjning med sammanlagdt 27,100 kronor eller således till 212,100 kronor.

Landtmäteristaten.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att *dels* i den för landtmäteristyrelsen gällande aflöningsstat uppföra tre kvinnliga biträden med i statsrådsprotokollet tillstyrkta aflöningsförmåner och i sammanhang därmed ej mindre nedsätta den i berörda stat »till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning» upptagna anslagspost, nu 23,500 kronor, till 20,500 kronor eller således med 3,000 kronor än äfven höja statens slutsumma, nu 72,000 kronor, till 73,000 kronor eller således med 1,000 kronor;

dels föreskrifva, att för åtnjutande af berörda för kvinnliga biträden upptagna aflöningsförmåner skola gälla i samma protokoll omnämnda allmänna grunder, äfvensom medgifva, att kvinnligt biträde, som vid ingången af år 1913 är anställdt hos landtmäteristyrelsen och antages till biträde å styrelsens stat, skall äga att för åtnjutande af ålders-

tillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

dels och godkänna följande tillägg till de genom nådiga kungörelsen den 23 oktober 1908 fastställda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af aflöning å landtmäteristyrelsens stat, nämligen

att enhvar vaktmästare hos landtmäteristyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, den andre vaktmästaren skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästare de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar, men under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

Af hvad sålunda föreslagits framgår, att 4,000 kronor skulle å staten för landtmäteristyrelsen erfordras för aflönande af de ifrågasatta tre kvinnliga biträdena. Af dessa skulle nämligen två uppföras med normalaflöning, således för hvarterdera 700 kronor i lön, 350 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg, och det tredje med aflöning i högre aflöningsgrad, således 900 kronor i lön, 550 kronor i tjänstgöringspenningar och 150 kronor i ortstillägg. Därjämte skulle hvar och ett af biträdena åtnjuta två ålderstillägg, hvarterdera å 200 kronor, efter fem och tio år.

Beträffande grunderna för kvinnliga biträdens anställande hos verk och myndigheter, för deras aflönande och villkoren för löneförmånernas åtnjutande har Riksdagen under innevarande riksmöte vid behandlingen af andra stater fattat beslut, som Riksdagen i annat sammanhang anmält. I anledning af nu föreliggande framställning har Riksdagen beträffande ifrågavarande ämbetsverk fattat enahanda beslut i berörda afseenden.

Emot att hos landtmäteristyrelsen å stat anställas tre kvinnliga biträden har Riksdagen icke något att erinra, ej heller emot att det ena af biträdena — ritbiträdet — uppföres i högre aflöningsgrad eller i öfrigt emot de föreslagna ändringarna i ämbetsverkets stat. Likaså har Riksdagen ej funnit anledning till erinran emot förslaget om rätt för biträde att för åtnjutande af ålderstillägg tillgodoräkna sig före antagan-

det till biträde å styrelsens stat innehafd stadig anställning hos styrelsen. Ett sådant medgifvande står nämligen i full öfverensstämmelse med hvad Riksdagen förut i liknande fall beslutat.

På grund häraf och med åberopande, i hvad det föreliggande förslaget angår ämbetsverkets vaktmästare, af Riksdagens yttrande under punkt 1 här ofvan, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen

dels i den för landtmäteristyrelsen gällande aflöningsstat uppfört tre kvinnliga biträden med i statsrådsprotokollet tillstyrkta aflöningsförmåner och i sammanhang därmed ej mindre nedsatt den i berörda stat »till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning», upptagna anslagspost, nu 23,500 kronor, till 20,500 kronor, eller således med 3,000 kronor än äfven höjt statens slutsumma, nu 72,000 kronor, till 73,000 kronor eller således med 1,000 kronor;

dels föreskrifvit, att för åtnjutande af berörda för kvinnliga biträden upptagna aflöningsförmåner skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arfvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arfvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräfver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnad biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning o. d. skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse;

dels medgifvit, att kvinnligt biträde, som vid ingången af år 1913 är anställdt hos landtmäteristyrelsen och antages till biträde å styrelsens stat, skall äga att för åtnjutande af ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

dels ock godkänt följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 23 oktober 1908 fastställda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af aflöning å landtmäteristyrelsens stat, nämligen:

att enhvar vaktmästare hos landtmäteristyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålets behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar, samt

att vid sjukdomsfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, den andra vaktmästaren

skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästare de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar, men under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

Genom detta beslut kommer anslagstiteln till landtmäteristaten således att undergå höjning från 535,400 kronor med 1,000 kronor till 536,400 kronor.

Rikets allmänna kartverk.

14:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 12 af nionde hufvudtiteln i statsverkspropositionen föreslagit Riksdagen att

dels godkänna de i statsrådsprotokollet framlagda förslagen till aflöningsstat och öfvergångsstat för den civila personalen vid rikets allmänna kartverk att gälla från och med år 1913 äfvensom de villkor och bestämmelser, som föreslagits för åtnjutande af de i samma stater upptagna aflöningsförmåner;

dels medgifva, att, därest gravören C. F. Söderberg vid befordran till befattning å den nya aflöningsstaten för samma arbete som det till tjänsten hörande under föregående år åtnjutit arfvode till belopp öfverstigande, hvad enligt staten skall utgå till innehafvaren, Söderberg må, så länge han i tjänsten kvarstår, beredas fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till arfvodets belopp;

dels ock höja de under anslagstiteln: »rikets allmänna kartverk» å ordinarie stat under nionde hufvudtiteln uppförda särskilda anslag, nämligen: bestämda anslaget från 67,900 kronor med 100,020 kronor till 167,920 kronor, förslagsanslaget från 21,400 kronor med 7,180 kronor till 28,580 kronor samt reservationsanslaget från 131,500 kronor med 12,800 kronor till 144,300 kronor.

Riksdagen har vid granskning af Eders Kungl. Maj:ts förslag om löneroglering för rikets allmänna kartverks personal icke kunnat undgå att finna, att den nuvarande organisationen af allmänna kartverket och arbetssättet vid detsamma icke äro i alla afseenden ändamålsenliga. De brister, som härvid förefinnas, hafva också vid flerfaldiga föregående

tillfällen blifvit offentligt påvisade, och till deras afhjälpande hafva visserligen reformer tid efter annan vidtagits, men orsaken, att de fortfarande synas bestå, torde ligga i att reformerna städse varit endast partiella, aldrig blifvit byggda på en allsidig utredning, som tog organisationsfrågan i ögonsikte ända från grunden.

Då en grundlig utredning i afseende på kartverkets organisation således synes af behofvet påkallad, så kunde däri anses ligga ett talande skäl för att icke nu genom en löneroglering föregripa denna utredning, men de skäl, som i propositionen anförts för att med det snaraste bereda kartverkets personal en bättre och framför allt tryggare ställning, synas Riksdagen så öfvertygande, att därmed icke utan verklig olägenhet torde kunna anstå. De af Eders Kungl. Maj:t föreslagna villkoren för löneförmånernas åtnjutande äro också fullt betryggande i det afseendet, att äfven vid en tilläfventyrs företagen omorganisation personalens öfvergång till nya tjänstgöringsförhållanden utan svårighet skall kunna genomföras.

Det har syns Riksdagen, som om rättvisan fordrade, att arbetschefen vid ekonomiska kartverket, ehuru icke sådant af Eders Kungl. Maj:t blifvit ifrågasatt, i likhet med öfriga tjänstemän borde i och för åtnjutande af ålderstillägg få tillgodoräkna sig den tid, han redan i denna egenskap tjänstgjort.

Beträffande grunderna för kvinnliga biträdens anställande hos verk och myndigheter, för deras aflönande och villkoren för löneförmånernas åtnjutande har Riksdagen under innevarande riksmöte vid behandlingen af andra stater fattat beslut, som Riksdagen i annat sammanhang anmält. I berörda afseenden har Riksdagen i anledning af nu föreliggande framställning beträffande nu ifrågavarande verk fattat enahanda, från Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet något afvikande beslut.

I öfrigt har Riksdagen icke något att erinra med anledning af förevarande förslag.

Ehuru Riksdagen icke kunnat undgå att finna, att antalet ordinarie tjänstemän tilltagits afsevärdt stort, då det gäller den nuvarande organisationen af kartverket, har Riksdagen alltså, i afvaktan på en fullständig utredning rörande allmänna kartverkets organisation, *dels* godkänt följande aflöningsstat och öfvergångsstat för den civila personalen vid samma verk, att gälla från och med år 1913:

A. Aföningsstat.

I. Bestämdt anslag.	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1. Den geodetiska afdelningen.					
1 observator	2,600	1,400	—	4,000	} Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvart och ett å 500 kronor, efter respektive 5, 10, 15 och 20 år. Af hvarje ålders- tillägg utgöra 350 kro- nor lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar.
1 d:o	2,600	1,400	—	4,000	
1 geodet	2,000	1,000	—	3,000	
5 geodeter	10,000	5,000	—	15,000	
2. Den topografiska af- delningen.					
1 manlig ritare eller gravör ...	1,300	800	300	2,400	} Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvart och ett å 400 kronor, efter respektive 5, 10, 15 och 20 år. Af hvarje ålders- tillägg utgöra 300 kro- nor lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.
11 manliga ritare eller gra- vörer	14,300	8,800	3,300	26,400	
Till arvode åt manlig ritare eller gravör, som förordnas att biträda vid ritar- och gravörarbetenas öfvervakande och ledning äfvensom vid in- struktion af yngre ritare och gravörer	—	—	—	300	
3. Afdelningen för ekonomiska arbeten och stomkartarbeten.					
1 arbetschef	4,400	2,000	—	6,400	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor. } Härtill kunna komma fyra ålderstillägg, hvart och ett å 500 kronor, efter respektive 5, 10, 15 och 20 år. Af hvarje ålders- tillägg utgöra 350 kro- nor lön och 150 kronor tjänstgöringspenningar.
1 kartograf	2,000	1,000	—	3,000	
17 kartografer	34,000	17,000	—	51,000	
					} Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytter- ligare 200 kronor.
1 kvinnlig ritare	900	550	150	1,600	
7 kvinnliga ritare	6,300	3,850	1,050	11,200	
Till ersättning åt de geodeter och kartografer, hvilka förord- nas att biträda med ledning och tillsyn under fältarbeten	—	—	—	1,500	

	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytter- ligare 100 kronor.
1 do	700	350	150	1,200	
Till arfvoden åt extra personal, gratifikationer åt ritar- och gravörelever samt vikariats- ersättningar	—	—	—	24,000	
Säger	—	—	—	156,200	
II. Förslagsanslag.					
Till ålderstillägg	—	—	—	27,600	
Summa	—	—	—	183,800	

Anm. 1. Den i staten upptagna aflöningen till arbetschefen vid afdelningen för ekonomiska arbeten och stomkartarbeten utgår endast under förutsättning, att han icke är militär i aktiv tjänst, i hvilket fall han endast äger uppbära arfvode å 1,000 kronor.

Anm. 2. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

B. Öfvergångsstat.

	Kronor.	
I. Bestämt anslag.		
1 topograf, arfvode, utgörande efter stad- gadt afdrag	2,930	Till detta begynnelsearfvode, hvaraf 1,000 kronor anses motsvara tjänstgöringspenningar, kunna komma fyra ålderstillägg efter respektive 5, 10, 15 och 20 år; utgörande dessa ålderstillägg, likaledes efter stadgade afdrag, det första och det tredje hvardera 490 kronor samt det andra och det fjärde hvardera 485 kronor. Af hvarje ålderstillägg anses 150 kronor motsvara tjänstgöringspenningar.
3 topografer d:o d:o	8,790	
Säger	11,720	
II. Förslagsanslag.		
Till ålderstillägg	980	
Summa	12,700	

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten upptagna aflöningsförmåner att gälla för å staten upptagna ordinarie befattningshafvare, nämligen:

att innehafvare af ordinarie civil befattning vid rikets allmänna kartverk skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af verket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan anses såsom själfständigt verk, eller därest vissa ifrågasvarande verk tillhörande göromål öfverflyttas till annat verk eller icke vidare förekomma, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra å befattning med motsvarande eller liknande uppgifter i annat verk;

att med ordinarie civil befattning vid rikets allmänna kartverk icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie civil befattning vid rikets allmänna kartverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår arbetschefen vid afdelningen för ekonomiska och stomkartarbeten, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning vid rikets allmänna kartverk, verkets chef uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågasvarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid verket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket

af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänst innehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänst innehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej pröfvas skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänstresor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid rikets allmänna kartverk, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid, mot afstående af egna tjänstgöringspenningar, uppbära ersättning för mistade tjänstgöringspenningar och därutöfver hvad som motsvarar skillnaden mellan tjänstgöringspenningarna i lägsta lönegraden för, å ena sidan, den högre befattning, som uppehålls, och, å andra sidan, den vikarierandes egen befattning;

att, därest förhöjning af aflöning efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning är i staten medgifven, tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och

för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor,

för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för fjärde förhöjningen, där sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor;

under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda aflöningsförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänst-åldern blifvit uppnådd; börande arbetschefen vid afdelningen för ekonomiska och stomkartarbeten, geodet, kartograf, manlig ritare och gravör äfvensom vaktmästare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befatt-

ningen på grund af förordnande, ritare eller gravör dock ej hvad angår tiden före det han fyllt 22 år;

att kvinnlig ritare, som vid den nya statens ikraftträdande är anställd vid rikets allmänna kartverk och antages till ritare å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning räkna sig tillgodo den tid, hon därförinnan innehaft stadig anställning vid verket;

att, därest geodet, som befordras till observator, redan intjänat högre aflöning än observators begynnelseaflöning, honom skola omedelbart tillgodoföras så många ålderstillägg som observator, att hans aflöning i sistnämnda befattning blir lika hög, som den aflöning han senast åtnjöt som geodet; skolande, där geodet vid befordrande till observator icke erhåller högre aflöning än den han uppburit som geodet, för uppflyttning i närmast högre lönegrad såsom observator honom tillgodoräknas den tid, hvarunder han innehaft geodetsbefattningen, efter det han i denna befattning senast uppflyttades till högre lönegrad;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af aflöningsförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tilltråda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas af arbetschefen vid afdelningen för ekonomiska och stomkartarbetena samt observatorerna enhvar under en och en half månad och af geodeterna, kartograferna, de manliga ritarna och gravörerna äfvensom de kvinnliga ritarna enhvar under en månad samt af vaktmästarna enhvar under femton dagar; börande dock iakttagas att, hvad beträffar personal, som deltagar i fältarbeten, semester i regel ej må åtnjutas under den tid, då sådana arbeten pågå; att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya aflöningsstatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels föreskrifvit, att för de i staten upptagna kvinnliga befattnings-

hafvare skola tillika gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

4) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverk, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnad biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

5) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

6) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

7) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndig-

het tillsätts medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse; samt

8) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning o. d. skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda;

dels föreskrifvit, att för åtnjutande af de i öfvergångsstaten upptagna aflöningar skola för civil topograf i tillämpliga delar gälla samma villkor, som äro stadgade för kartograf;

dels medgifvit, att därest gravören C. F. Söderberg vid befordran till befattning å den nya aflöningsstaten för samma arbete, som det till tjänsten hörande, under föregående år åtnjutit arfvode till belopp öfverstigande, hvad enligt staten skall utgå till innehafvaren, Söderberg må, så länge han i tjänsten kvarstår, beredas fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till arfvodets belopp;

dels ock höjt de under anslagstiteln »rikets allmänna kartverk» å ordinarie stat under nionde hufvudtiteln uppförda särskilda anslag, nämligen: bestämda anslaget från 67,900 kronor med 100,020 kronor till 167,920 kronor, förslagsanslaget från 21,400 kronor med 7,180 kronor till 28,580 kronor samt reservationsanslaget från 131,500 kronor med 12,800 kronor till 144,300 kronor.

Häri genom kommer anslagstitelns slutsumma, nu 220,800 kronor, att undergå höjning med 120,000 kronor till 340,800 kronor och erhålla följande utseende:

<i>Bestämmdt anslag:</i>	
Till aflöningar	kronor 167,920: —
<i>Förslagsanslag:</i>	
Till ålderstillägg	„ 28,580: —
<i>Reservationsanslag:</i>	
Till kartarbeten m. m.	„ 144,300: —
	<hr/> Summa kronor 340,800: —

Sveriges geologiska undersökning.

15:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under punkt 13 af nionde hufvudtiteln därom gjorda framställning och med åberopande af hvad Riksdagen under punkt 1:o här ofvan anført,

får Riksdagen anmäla, att Riksdagen godkänt följande tillägg till de den 10 december 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten för Sveriges geologiska undersökning upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att enhvar vaktmästare i nämnda verk må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under femton dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, vaktmästaren skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall för förste vaktmästare de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar, men under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

16:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det å nionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu 40,479 kronor, till 60,000 kronor eller sålunda med 19,521 kronor.

Nämnda anslagsökning är emellertid icke liktydig med den verkliga ökningen af anslaget, enär i sammanhang med den föreslagna höjningen af anslaget därifrån utbrutits dels hvad däraf hittills användts för bestridande af kostnader af ifrågavarande slag för domänstyrelsen, hvilken del af anslaget i likhet med anslaget till domänstyrelsen öfverflyttats till driftkostnaderna för statens domäners fond, dels ock hvad däraf belöper å vissa tryckningskostnader, hvilken sistnämnda del af anslaget uppförts såsom särskildt anslag.

Med afseende å hvad i de vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollen i ämnet anförts, har Riksdagen höjt det å nionde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu 40,479 kronor, till 60,000 kronor eller sålunda med 19,521 kronor.

Tryckningskostnader.

17:o) I punkt 15 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till bestridande af tryckningskostnader, som icke skola af andra medel gäldas, å nionde hufvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 32,000 kronor, hvilket för jämnande af hufvudtitelns slutsumma upptagits till 32,039 kronor.

Med afseende å hvad i de vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollen i ämnet anförts och med erinran, att Riksdagen jämväl beträffande andra hufvudtitlar beslutat uppförande af särskilda anslag för tryckningskostnader af ifrågavarande slag, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen till bestridande af tryckningskostnader, som icke skola af andra medel gäldas, å ordinarie stat under nionde hufvudtiteln uppfört ett förslagsanslag, som för jämnande af hufvudtitelns slutsumma utförts med 32,029 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

18:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under nionde hufvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit någon förändring.

Riksdagen får för Eders Kungl. Maj:t tillkännagifva att samtliga ordinarie anslag under nionde hufvudtiteln, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, för år 1913 fastställts till samma belopp som uti innevarande års riksstat.

Extra anslag.

Med anledning af de framställningar, som gjorts i afseende å tillfälliga till nionde hufvudtiteln hänförliga behof, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

19:o) I punkt 16 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till provisorisk lönerreglering för befattningshafvande i jordbruksdepartementet, i enlighet med i statsrådsprotokollet angifna grunder och på enahanda villkor som för innevarande år, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 6,610 kronor, däraf högst 162 kronor 50 öre finge användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

I afseende å grunderna för dessa lönetillägg äfvensom villkoren för deras åtnjutande och de föreskrifter, som böra iakttagas vid utbetalningen af desamma, vill Riksdagen hänvisa till hvad chefen för justitiedepartementet enligt det vid statsverkspropositionen fogade protokollet öfver justitiedepartementens ärenden den 13 januari 1912 (punkt 15) därom anført.

Med hänvisning till hvad ofvan meranämnda statsrådsprotokoll öfver jordbruksärenden i ämnet innehåller och under erinran, att Riksdagen beträffande andra statsdepartement bifallit liknande framställningar som nu förevarande, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen till provisorisk lönerreglering för befattningshafvande i jordbruksdepartementet, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden för den 13 januari 1912 i fråga om provisorisk lönerreglering för justitiedepartementet angifna grunder och på enahanda villkor som för innevarande år på extra stat för år 1913 beviljat ett förslagsanslag af 6,610 kronor, däraf högst 162 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkten 17 föreslagit Riksdagen att för år 1913 på extra stat anvisa, för aflönande af en kanslisekreterare inom jordbruksdepartementet 5,050 kronor, däraf 1,600 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar, och såsom personligt ålderstillägg åt extra kanslisekreteraren i departementet Hjalmar Almgren, därest han fortfarande i denna befattning tjänstgör, 450 kronor eller således tillhoppa 5,500 kronor.

Då behof af ifrågavarande kanslisekreterartjänst otvifvelaktigt förefinnes jämväl för år 1913 och beviljandet af ålderstillägg vid befattningen

i enlighet med förevarande förslag står i öfverensstämmelse med hvad i ämnet af Riksdagen uttalades år 1906, då medel för tjänsten första gången anvisades, har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat för aflönande af en kanslisekreterare inom jordbruksdepartementet 5,050 kronor, däraf 1,600 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar, samt såsom personligt ålderstillägg åt extra kanslisekreteraren i departementet Hjalmar Almgren, därest han fortfarande i denna befattning tjänstgör, 450 kronor; eller således tillhopa 5,500 kronor.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 18 föreslagit Riksdagen att för beredande af arfvode åt extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m. på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 4,000 kronor.

Med erinran att Riksdagen för hvart och ett af åren 1909—1912 beviljat anslag för ifrågavarande ändamål, för de tre senaste åren till enahanda belopp som nu begäres, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen för beredande af arfvode åt extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m. på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 4,000 kronor.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaderna för vissa byggnadsföretag m. m. vid Alnarp bevilja ett anslag af 150,400 kronor och däraf på extra stat för år 1913 anvisa 117,200 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sistnämnda belopp under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må finnas erforderligt.

Ifrågavarande byggnadsföretag afse dels mejeriet, dels trädgårdsskolan, dels ock landtbruksskolan vid Alnarp.

Beträffande *mejeriet* skulle sålunda för åstadkommande af lämpliga och tidsenligt inrättade ostlagringslokaler företagas en utvidgning af mejeriets ostkällare, betingande en kostnad af 7,700 kronor.

Vidkommande *trädgårdsskolan* har styrelsen för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp ifrågasatt, att en fullständig ombyggnad af växthusanläggningen därstädes skulle medelst reparation i möjligaste mån af de gamla växthusen och uppförande af nya åvägabringas så, att plats bereddades icke blott för ett fåtal exemplar af hvarje viktigare blom-

sterväxt, utan framför allt att fullt rationella kulturer möjliggjordes åtminstone af de viktigaste drifhusväxterna. Detta kunde emellertid ske endast därigenom, att särskilda afdelningar inrättades för olika kulturer, och hade därför, förutom två varmare afdelningar för odling och förökning af diverse krukväxter, föreslagits ett särskildt nejlikehus, ett roshus, en afdelning för ormbunkar och orchidéer, två tempererade hus och två kaster, där sådana växter som palmer, begonier, asparagus m. fl. kunde odlas. Gifvetvis måste plats beredas äfven för sådana växter, som odlades hufvudsakligen som material för undervisningen i art- och sortkännedom, och för dylikt ändamål hade, förutom de nämnda varmare afdelningarna, isynnerhet en med kupol försedd rotunda och angränsande kallhusafdelningar afsetts. På samma sätt hade upptagits särskilda afdelningar för odling af sådana köksväxter, som nu allmänt gjordes till föremål för en lönande drifning, nämligen gurkor, meloner och tomater. För dels tidigare, dels senare drifning af vindruffvor och persikor hade äfvenledes särskilda afdelningar föreslagits. Till uppdragning af vissa ömtåligare träd och buskar, som odlades till försäljning i plantskolan, hade ock föreslagits en mindre kast. — Vidare skulle för växthusanläggningen anordnas en värmeledning och en vattenledning, hvilken senare jämväl skulle tillgodose bänkgårdens och köksträdgårdens vattenbehof. Och slutligen har, då trädgårdens nuvarande uthus vore gamla och mycket bristfälliga och därjämte för ändamålet otillräckliga, det ansetts af behofvet i hög grad påkalladt att erhålla en uthusbyggnad, som i sådant fall skulle inrymma stall för trädgårdens dragare, en större packbod, där förpackning och expedition af försålda produkter kunde äga rum, en rosenlada för öfvervintring af rosor, loft för foder samt förvaring af redskap m. m.

Kostnaderna härför skulle uppgå till, för växthusanläggningen 44,573 kronor 50 öre, för värmeledningen 15,475 kronor, för vattenledningen 3,866 kronor samt för uthuset 8,252 kronor 40 öre eller, med inräknande af ett för oförutsedda utgifter afsedt belopp af 1,575 kronor, sammanlagdt till ett belopp af, i rundt tal, 73,750 kronor, hvaraf för år 1913 erfordrades, likaledes i rundt tal, 49,500 kronor, medan återstoden af beloppet kunde anstå till åren 1914 och 1915. — Med hänsyn till den sammanlagda kostnadssummans jämförelsevis afsevärda belopp och då de byggnadsföretag, för hvilka det för år 1913 afsedda anslaget, 49,500 kronor, skulle komma att användas, utgjorde enligt departementschefen lämnade upplysningar så själfständiga sådana, att ett omedelbart fortsättande af byggnadsverksamheten i sin helhet enligt den uppgjorda planen icke med nödvändighet påkallades, har emellertid för nu ifråga-

varande ändamål af Eders Kungl. Maj:t äskats anvisande af endast förenämnda belopp 49,500 kronor.

Beträffande slutligen *landtbruksskolan*, så hafva skolans lärlingar, alltsedan landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp år 1862 upprättades, haft sina bostäder å den öster om egendomens ekonomihus belägna så kallade Gamlegården, hvilken jämväl inrymt bostäder för inspektoren, numera förvaltaren, samt ladufogden vid Alnarps egendom. För undervisningen har skolan fått begagna sig af institutets lärosalar och materiell. Mot nämnda anordningar har framställts anmärkningar i hufvudsakligen följande afseenden, nämligen dels i allmänhet att byggnaden vore för trång och förfallen dels ock särskildt, att förvaltarens och ladufogdens bostäder vore ej blott för trånga och otidsenliga utan äfven mindre hälsosamma och bristfälliga; att lärlingarna bodde för många i hvarje rum; att de fullständigt saknade ett samlingsrum samt plats att förvara sina kläder och andra tillhörigheter eller att torka sina arbetskläder; att skolan, som numera faktiskt är skild från institutet, saknar särskild undervisningslokal och materiell; att sjukrum saknas samt likaledes utrymme för betjäningen och för härbärgerande af montörer och andra vid Alnarp tillfälligt anställda personer. För rådande af bot i sålunda anmärkta hänseenden har för landtbruksskolan föreslagits följande arbeten till en kostnad af:

för en ny byggnad, afsedd att inrymma en föreläsningssal, en ritsal, 22 bostadsrum för lärlingar, torkrum för arbetskläder och skodon, borstrum, badrum, värmeapparat, kolförråd samt förvaringsrum för sådana lärlingarnas tillhörigheter, som ej lämpligen kunna förvaras i boningsrummen..... kronor 69,300: —

för reparation af de äldre byggnaderna sålunda

1) att i gamla hufvudbyggnaden förvaltarens bostad utvidgades samt försåges med källare, och den öfriga delen inreddes till en läse- och samlingsal för lärlingarna..... » 7,500: —

2) att i norra flygeln ladufogdebostaden ombyggdes och förstorades samt den öfriga delen istandsattes att användas såsom förut till arbetarbostäder och uthus..... » 8,400: —

3) samt att södra flygeln reparerades och försåges med nya utgångar för att användas till bostad för skolans städerskor, till sjukrum samt till bostäder för under kortare tid vid institutionerna å Alnarp anställda assistenter, montörer eller andra handtverkare » 1,900: —

hvertill komme:

inventarier i lärlingsrum	»	2,588: 30
inventarier uti föreläsning-, rit- och läsesal ...	»	1,625: 80
undervisningsmateriell.....	»	1,865: —

tillsammans kronor 93,179: 10

eller i rundt tal 93,200 kronor.

Detta belopp afses emellertid icke skola utgå på en gång, utan har däraf för nu ifrågavarande statsregleringsperiod begärts 60,000 kronor.

De byggnadsföretag vid Alnarp, till hvilkas utförande anslag nu begärts, utgöra således:

utvidgning af mejeriets ostkällare	kronor	7,700: —
nybyggnad och reparation af växthus m. m.	»	49,500: —
nybyggnad och reparation m. m. vid landtbruks- skolan.....	»	93,200: —
summa kronor		150,400: —,

däraf ett belopp af sammanlagdt 117,200 kronor (= 150,400 kronor — 33,200 kronor af det för landtbruksskolan begärda beloppet) äskats på 1913 års stat.

Emot ifrågavarande framställning i hvad afser utvidgning af ostkällarna vid Alnarps mejeri har Riksdagen icke något att erinra.

Beträffande de ifrågasatta byggnadsföretagen för trädgårdsskolans räkning så torde otvifvelaktigt för undervisningens vid skolan behöriga tillgodoseende den nuvarande växthusanläggningen därstädes icke vara tillfyllestgörande. Riksdagen har funnit sig öfvertygad om nödvändigheten af ifrågasatta reparationer och nybyggnader.

Vid granskning af handlingar och ritningar till den föreslagna växthusanläggningen har Riksdagen fått intrycket, att kostnaderna i vissa fall, särskildt i fråga om material, beräknats onödigt högt, hvadan Riksdagen förväntar åtskilliga besparingar vid beställningen och arbetets utförande. Särskildt vill Riksdagen framhålla, hurusom beträffande en viss detalj i anläggningen en afsevärd besparing kunde åstadkommas. Om nämligen den föreslagna rotundan, som, utan att vara betingad af något oundgängligt praktiskt behof, till höjd och byggnadskonstruktion skiljer sig från anläggningen i öfrigt, i berörda afseenden utfördes i likhet med den öfriga anläggningen, skulle, enligt af Riksdagen inhämtade upplysningar, byggnadskostnaden nedbringas med omkring 3,000 kronor.

Med iakttagande häraf skulle — oafsedt de ytterligare besparingar som kunna göras — det nu för trädgårdsskolan begärda byggnadsanslaget kunna nedbringas till 46,500 kronor.

Vidkommande slutligen landtbruksskolans byggnadsbehof, så har Riksdagen därutinnan funnit anledning till erinran endast emot den föreslagna nybyggnaden. Denna har nämligen förefallit Riksdagen *dels*, vid det förhållandet att skolan, ehuru trångbodd, dock hittills kunnat reda sig med de nuvarande lokalerna och att dessa lokaler fortfarande skulle i det väsentliga åt skolan bibehållas, något stort tilltagen *dels* ock med hänsyn till byggnadssättet, särskildt korridorernas förläggning, dyrbar. Enligt hvad ritningarna utvisa, äro nämligen korridorerna förlagda utefter byggnadens ena sida, ett byggnadssystem, som visserligen beträffande större anläggningar kan vara betingadt af hygieniska och äfven andra hänsyn men som beträffande en anläggning af den nu ifrågasvarandes omfattning måhända kunde utbytas mot något billigare system med på annat sätt anordnad förbindelse mellan de särskilda rummen. Vidare skulle möjligen någon besparing kunna göras vid byggnadens yttre utsmyckning. Under alla omständigheter anser emellertid Riksdagen att en för ifrågasvarande ändamål fullt tjänlig byggnad skulle kunna åstadkommas för en kostnad ej öfverstigande 55,000 kronor.

Riksdagen, som icke sett sig föranlåten till annan erinran, har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen till bestridande af kostnaderna för vissa byggnadsföretag m. m. vid Alnarp beviljat ett anslag af 133,100 kronor och däraf på extra stat för år 1913 anvisat 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sistnämnda belopp under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må finnas erforderligt.

23:o) Under punkt 20 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af det utaf 1911 års Riksdag beviljade anslaget å 144,000 kronor för uppförande af vissa byggnader vid landtbruksinstitutet vid Ultuna m. m. på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må finnas erforderligt.

Med erinran att nästlidet års Riksdag af ifrågasvarande anslag på extra stat för innevarande år anvisat 94,000 kronor, får Riksdagen tillkännagifva, att Riksdagen af det utaf 1911 års Riksdag beviljade anslaget å 144,000 kronor för uppförande af vissa byggnader vid landtbruksinstitutet vid Ultuna m. m. på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf under år

1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna, hvad som må finnas erforderligt.

24:o) I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 125, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 till byggnadsarbeten vid Ultuna landtbruksskola och landtegendom anvisa sammanlagdt 38,400 kronor, däraf 17,500 kronor till en föreläsningsbyggnad för landtbruksskolans behof och 20,900 kronor till tre arbetarbostäder vid Ultuna egendom, med rätt för Kungl. Maj:t att af det sålunda anvisade beloppet under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna, hvad som må finnas erforderligt.

Af hvad i statsrådsprotokollet anförts har Riksdagen funnit sig öfvertygad om behofvet af ifrågavarande byggnadsarbeten. Och då Riksdagen ej funnit något att erinra vare sig emot de för arbetena beräknade kostnadsbeloppen eller i öfrigt, har — oaktadt Riksdagen funnit önskvärdt, att förslagen till omorganisation af landtbruksskolan vid Ultuna och de därför erforderliga byggnadsföretagen samtidigt förelegat till pröfning eller åtminstone fullständig utredning i det förra afseendet varit tillgänglig vid pröfning af den senare frågan — Riksdagen å extra stat för år 1913 till byggnadsarbeten vid Ultuna landtbruksskola och landtegendom anvisat

dels 17,500 kronor till en föreläsningsbyggnad för landtbruksskolans behof;

dels och 20,900 kronor till tre arbetarbostäder vid Ultuna egendom, eller sammanlagdt 38,400 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af det sålunda anvisade beloppet under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må finnas erforderligt.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 22 föreslagit Riksdagen att till undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

För hvart och ett af åren 1908—1912 har Riksdagen för ifrågavarande ändamål å extra stat beviljat ett belopp af 3,000 kronor. Då behofvet af anslaget synes alltjämt kvarstå oförminskadt, har Riksdagen till undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 3,000 kronor.

26:o) Under punkt 23 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 6,000 kronor såsom statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen för hvart och ett af åren 1908, 1909 och 1910 anvisat medel till belopp af 4,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning höjde 1910 års Riksdag statsbidraget till nämnda skola och anvisade i sådant afseende på extra stat för år 1911 ett belopp af 6,000 kronor, och samma belopp blef jämväl af nästlidet års Riksdag anvisadt för innevarande år.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas har Kungl. Maj:t för åtnjutande af innevarande års anslag föreskrifvit samma villkor som de, hvilka varit gällande för det för år 1911 anvisade anslaget, nämligen att fyra elever skulle äga åtnjuta kostnadsfri undervisning, dock utan att vara befriade från afgifter för kost och logi; att för inträde i skolan skulle erfordras, att sökande erhållit högre flickskolebildning eller visade sig eljest hafva förvärfvat motsvarande kunskaper eller genomgått folkhögskolekurs; att sådana inträdessökande, som därjämte kunde förete intyg om praktisk duglighet och vana vid landtliga göromål, skulle äga företräde; att afgiften för undervisning, kost, logi och lyse ej finge öfverstiga 600 kronor för år; att plan för undervisningen skulle underställas landtbruksstyrelsens pröfning och godkännande; samt att till landtbruksstyrelsen skulle tre månader efter lärokursens avslutande ingifvas berättelse om skolans verksamhet.

Tillika har stadgats såsom förutsättning för anslagets utbetalande, att det med intyg från landtbruksstyrelsen styrktes, att undervisningen vid skolan bedrefves på tillfredsställande och med dess ändamål öfverensstämmande sätt samt att fyra elever vid skolan åtnjöte kostnadsfri undervisning.

Af hvad statsrådsprotokollet i ärendet innehåller torde oförtydligt framgå, att ifrågavarande skola fortfarande är i behof af nu utgående statsbidrag för uppehållandet af sin verksamhet. Och då det med hänsyn, bland annat, till behofvet af lärarinnor vid de tillämnade nya landthushållsskolorna, hvartill Riksdagen såsom under punkt 2:o här ofvan anmälts anvisat medel, är en angelägenhet af vikt, att samma verksamhet fortfarande uppehålls, har Riksdagen å extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 6,000 kronor såsom statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 24 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 4,000 kronor till beredande af statsbidrag åt fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala för utbildning af lärarinnor i landthushållning å skolans landtgård Brogård.

För ifrågavarande ändamål anvisade nästlidet års Riksdag på extra stat för år 1912 ett anslag af 8,000 kronor, af hvilket belopp dock 4,000 kronor voro afsedda att komma till användning redan under år 1911.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas har Kungl. Maj:t för nämnda anslags åtnjutande föreskrifvit följande villkor, nämligen att två frielever skulle äga åtnjuta kostnadsfri undervisning vid skolan, dock utan att vara befriade från afgifter för kost och logi; att för inträde i skolan skulle erfordras, att sökande erhållit högre flickskolebildning eller visade sig eljest hafva förvärfvat motsvarande kunskaper eller genomgått folkhögskolekurs; att sådana inträdessökande, som därjämte kunde förete intyg om praktisk duglighet och vana vid landtliga göromål, skulle äga företräde; att förslag till plan för undervisningen skulle underställas landbruksstyrelsens pröfning och godkännande; samt att till landbruksstyrelsen skulle tre månader efter lärokursens afslutande ingifvas berättelse om skolans verksamhet.

Hvad Riksdagen under nästföregående punkt yttrat beträffande skolan vid Rimforsa äger tillämplighet jämväl å ifrågavarande skola. Riksdagen har därför å extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 4,000 kronor till beredande af statsbidrag åt fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala för utbildning af lärarinnor i landthushållning å skolans landtgård Brogård.

28:o) Under punkt 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till aflöning åt tolf jordbrukskonsulenter i Dalarne och Norrland samt åt tolf jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting, hushållningssällskap eller eljest, och, hvad angår konsulenterna i södra och mellersta Sverige, att vederbörande hushållningssällskap under det år, för hvilket statsbidrag sökes, på egen bekostnad och utan anlåtande till någon del af statsbidraget, anställer en eller flera ytterligare jordbrukskonsulenter, samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 60,000 kronor, att af Kungl. Maj:t i mån af behof för ändamålet användas.

Såsom bidrag till tolf jordbrukskonsulenter i Dalarne och Norrland har Riksdagen på extra stat för hvart och ett af åren 1908—1911 anvisat ett anslag af 30,000 kronor att af Kungl. Maj:t i mån af behof för ändamålet användas.

Vidare har Riksdagen år 1910 medgifvit, att ett belopp af högst 25,000 kronor af anslaget till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket finge, med en beräkning af 2,500 kronor till hvart och ett af tio hushållningssällskap inom mellersta och södra Sverige, användas för anställande inom sällskapets område af en jordbrukskonsulent för det mindre jordbruket.

På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade nästlidet års Riksdag anslag för år 1912 för båda förenämnda ändamål till enahanda belopp och på samma villkor som för år 1911 bestämts, och sammanfördes därvid anslagen under en gemensam anslagstitel.

Enligt förevarande framställning skulle anslaget, i hvad det rör bidrag till aflöning åt jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige, höjas med 5,000 kronor och afse ytterligare två, således tillsammans tolf konsulenter.

Såsom departementschefen framhållit var skälet, hvarför Riksdagen år 1910, då anslag första gången beviljades till aflöning åt jordbrukskonsulenter i södra och mellersta delarna af landet, anvisade medel till tio jordbrukskonsulenter i stället för, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, femton sådana konsulenter, hufvudsakligen det, att Riksdagen ansåg brist förefinnas på för dylika befattningar fullt kompetenta och i öfrigt lämpliga personer. Af statsrådsprotokollet framgår emellertid, dels att anledning finnes att antaga, att bidrag från ifrågavarande anslag kommer att för år 1913 begäras för ett större antal konsulenter än anslaget hittills afsett, och dels att brist på kvalificerade sökande till jordbrukskonsulentbefattningar ej skulle förefinnas, äfven om statsbidrag beredes för anställande af tolf jordbrukskonsulenter i förutnämnda delar af landet. Under sådana förhållanden, och då anslag för bidrag till aflöning åt dylika konsulenter i Dalarna och Norrland jämväl torde vara erforderligt för nästkommande år, har Riksdagen såsom bidrag till aflöning åt tolf jordbrukskonsulenter i Dalarne och Norrland samt åt tolf jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting, hushållningssällskap eller eljest, och, hvad angår konsulenterna i södra och mellersta Sverige, att vederbörande hushållningssällskap under det år, för hvilket statsbidrag sökes, på egen bekostnad och utan anlitan till någon del

af statsbidraget, anställer en eller flera ytterligare jordbrukskonsulenter, samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 60,000 kronor, att af Kungl. Maj:t i mån af behof för ändamålet användas.

29:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 26 föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 18,000 kronor att af Kungl. Maj:t i mån af behof användas såsom bidrag till aflöning åt vandringsrättare i Dalarne och Norrland under villkor, att kostnaderna för desamma i öfrigt bestridas af landsting, hushållnings-sällskap eller eljest samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

Samma belopp, som af Eders Kungl. Maj:t nu blifvit äskadt för år 1913, blef af nästlidet års Riksdag för ifrågavarande ändamål anvisadt för år 1912, och Kungl. Maj:t har den 19 oktober 1911 utfärdat kungörelse, innefattande de närmare villkoren för åtnjutande af bidrag från berörda anslag.

I detta sammanhang har Riksdagen till behandling förehaft två inom Riksdagen väckta likalydande motioner, däri hemställts, att Riksdagen ville besluta att, såsom bidrag till aflöning åt vandringsrättare i södra och mellersta Sverige år 1913, bevilja ett anslag af 9,000 kronor att utgå i mån af behof och under samma villkor som motsvarande anslag för Dalarne och Norrland, eller på de villkor Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

Till stöd för denna framställning har anförts följande:

»I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde hufvudtiteln (sidan 197, punkt 26) föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 18,000 kronor att af Kungl. Maj:t i mån af behof och under vissa angifna villkor användas *såsom bidrag till aflöning af vandringsrättare i Dalarne och Norrland*.

Det är icke tvifvel om, att det ändamål, för hvilket ifrågavarande anslag begäres, är synnerligen beaktansvärdt. Jordbrukets utvecklings-möjligheter äro stora och ännu i alltför stor utsträckning outnyttjade. Emellertid kan ifrågasättas, om detta för Norrland och Dalarne begärda anslag icke i lika hög grad skulle vara behöfligt äfven för mellersta och södra Sverige. Det framhålles visserligen, att jordbruket i dessa delar af vårt land utvecklats i hög grad och står på en betydligt högre ståndpunkt än Norrlands jordbruk, men fråga är, huruvida de större möjligheter, som mellersta och södra Sverige erbjuda på grund af

fördelaktigare klimatiska och andra förhållanden, äro i motsvarande grad på olika områden bättre utnyttjade.

Behovet af den undervisning och handledning, vandringsrättaren kan gifva, är äfven insedt och erkänt. Sålunda hafva flere af mellersta Sveriges hushållningssällskap, exempelvis Örebro och Göteborgs och Bohus läns, redan anställt dylika vandringsrättare, och under föregående år har beslut, efter framställning af Åsbo—Bjäre småbrukareförening i Kristianstads län, fattats att anställa en vandringsrättare för nordöstra delen af Kristianstads län. Här är det icke hushållningssällskapet, som tagit initiativet, utan småbrukarne själfva, som väckt frågan till lif, hvilken fråga föreningen på grund af begränsade tillgångar icke själf förmått lösa. Det är mycket sannolikt, att länets öfriga lifskraftiga småbrukareföreningar skola följa exemplet.»

Då sålunda södra Sveriges småbrukare kände samma behof af kunskaper, råd och handledning som Norrlands och Dalarnes, och då på spridda ställen vandringsrättare redan blifvit anställda, hade motionärerna med hänvisning till den uttömmande motivering, som i motionen nr 131 år 1911 lämnats, gjort ifrågavarande framställning.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har Riksdagen icke något att erinra.

Hvad angår motionerna, torde, såsom i desamma framhållits, behof af vandringsrättare utan tvifvel förefinnas äfven i de södra och mellersta delarna af landet, och synes därför af förhållandena påkalladt, att vandringsrättareinstitutionen äfven i dessa delar af landet blifver föremål för det allmännas omvårdnad. Visserligen torde därvid, enligt Riksdagens förmenande, det i främsta rummet ankomma på vederbörande ortskorporationer att vidtaga åtgärder i nämnda syfte; och skulle följaktligen statsbidrag för ändamålet egentligen ej lämnas, förrän vandringsrättareinstitutionen genom ortskorporationernas åtgörande vunnit någon stadga i ifrågavarande landsändar. Men då det är af synnerlig vikt, att den för vandringsrättareväsendets vidare utveckling nödiga kännedomen om det betydelsefulla praktiska landtbruksundervisningsmedel, detsamma innebär, må vinna snar och mera allmän spridning, har Riksdagen likväl ansett sig böra bevilja statsbidrag redan nu.

Mot det i motionerna föreslagna anslagsbeloppet har Riksdagen icke haft något att erinra; och torde för åtnjutande af statsbidrag af ifrågavarande slag böra gälla samma villkor som de, hvilka äro föreskrifna för det för Norrland och Dalarne afsedda anslaget.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat, att af Kungl. Maj:t i mån af behof användas,

dels ett anslag af 18,000 kronor såsom bidrag till aflöning åt vandringsrättare i Dalarne och Norrland,

dels ock ett anslag af 9,000 kronor såsom bidrag till aflöning åt vandringsrättare i södra och mellersta Sverige, under villkor, beträffande båda anslagen, att kostnaderna för vandringsrättarne i öfrigt bestridas af landsting, hushållningssällskap eller eljest samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.

30:o) Under punkten 27 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till anordnande af utbildningskurser för kontrollassistenter på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 11,900 kronor.

I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade nästlidet års Riksdag å extra stat för år 1912 för ifrågavarande ändamål ett anslag af 19,100 kronor, däraf halfva beloppet eller 9,550 kronor var afsedt för hvarterdera af åren 1911 och 1912. För samma ändamål har dessutom för hvarterdera af nämnda år utgått ett belopp af 1,000 kronor af den till Kungl. Maj:ts disposition ställda delen af ordinarie anslaget till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar, så att den årliga kostnaden för ifrågavarande kurser, beräknade till ett antal af 13 med tillsammans 300 elever, uppgick, efter en beräkningsgrund af 350 kronor för hvarje kurs och 20 kronor för hvarje elev, till sammanlagdt 10,550 kronor. Då behof yppats af flera kontrollassistenter, än hittills utbildats, afses med förevarande framställning att erhålla medel, enligt nyssnämnda beräkningsgrund, för utbildning af minst 350 elever, fördelade på 14 kurser.

Ifrågavarande framställning innebär vidare, att hela det för dessa kurser erforderliga beloppet skulle sammanföras under en anslagstitel.

Af stor vikt torde otvifvelaktigt vara, att kontrollföreningsväsendet icke af brist på utbildade kontrollassistenter hämmas i sin alltjämt fortgående utveckling; och då utredningen i ärendet gifver vid handen, att ökning i enlighet med föreliggande förslag af antalet utaf de i de statsunderstödda kurserna årligen utbildade assistenterna måste ske för att undvika sådan brist, har Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran emot den föreslagna åtgärden att sammanföra hela det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet under en anslagstitel, till anordnande af *utbildningskurser för kontrollassistenter* på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 11,900 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 28 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till anordnande af utbildningskurser för ladugårdsförmän anvisa å extra stat för år 1913 ett anslag af 18,800 kronor.

Enligt förevarande förslag, hvari afsetts, att undervisning skulle årligen meddelas omkring 100 elever, skulle elevernas utbildning omfatta dels praktisk och dels teoretisk undervisning i särskilda kurser, hvilken undervisning för hvarje elev skulle upptaga en tid af sammanlagdt ett år. I regel skulle den praktiska och den teoretiska undervisningen förläggas till olika platser.

Den praktiska utbildningen skulle äga rum antingen vid landtbruksskoleegendomar, vid såsom afvelscentra för nötboskap godkända gårdar eller vid andra egendomar, där en verkligt framstående kreaturskötsel bedrefves. Eleverna skulle därvid mottagas å de särskilda egendomarna till ett antal af 2—5 och tillförsäkras, förutom fritt vivre eller, om elev vore gift, full stat, äfven en kontant lön af 200 kronor att af ladugårdsinnehafvaren utbetalas, hvarjämte elev äfven borde af ladugårdsinnehafvaren få uppbära ett belopp af 20 kronor såsom bidrag för be-
vistande af den teoretiska kursen.

Till de teoretiska kurserna, som skulle pågå minst en månad och vara förlagda till den årstid, då eleverna lättast kunde undvaras å de gårdar, där de erhöle sin praktiska utbildning, skulle elever från flera sådana gårdar sammanföras till det antal, som lämpligen kunde vid en kurs på en gång undervisas. De teoretiska kurserna, hvilkas årliga antal beräknats till 5 eller 6, skulle äga rum vid landtbruksskolor eller andra läroanstalter, som kunde befinnas därtill lämpliga.

Undervisningen vid de teoretiska kurserna skulle omfatta följande ämnen med ungefär här nedan angifna timantal:

Nötboskapens afvel och uppfödning	24	timmar
Nötboskapens utfodring och vård.....	24	»
Anatomi och sjukvårdslära	16	»
Mjölkhushållning	8	»
Räkning	24	»
Förande af ladugårdslistor m. m.	24	»

I öfrigt skulle tiden användas till demonstrationer i skolegendomens eller annan närliggande välskött ladugård samt till självstudier.

Såsom villkor för deltagande i den föreslagna praktisk-teoretiska utbildningen skulle i regel fordras, bland annat, att elev uppnått en

ålder af minst 19 år och besutte de kunskaper i läsning, räkning och skrifning, som vid folkskola i allmänhet inhämtas, äfvensom att han under minst ett år allvarligt deltagit i ladugårdsgöromål.

De årliga utgifter, som enligt ifrågavarande organisationsförslag för utbildande af ladugårdsförmän skulle drabba statsverket vid en utbildning af 100 elever, uppgår till följande belopp:

för den praktiska utbildningen:

ersättning till ladugårdsinnehafvare för 100 elever	
à 120 kronor	kronor 12,000: —

för den teoretiska utbildningen:

ersättning till landbruksskolor eller landtmannaskolor	
för 100 elever à 50 kronor	» 5,000: —
för 6 kurser à 300 kronor	» 1,800: —
	<hr/>
	Summa kronor 18,800: —

Mot ifrågavarande förslag till anordnande af utbildningskurser för ladugårdsförmän har Riksdagen i hufvudsak icke något att erinra. Allenast i ett par af förslagens detaljer har Riksdagen funnit anledning till uttalande. Sålunda finner Riksdagen beträffande den praktiska delen af undervisningen, att, då det väl kan antagas, att åtskilliga egendomar, lämpliga för emottagande af elever af ifrågavarande slag, finnas, som af en eller annan anledning ej ville emottaga mer än en dylik elev, möjligheten att utnyttja sådana egendomar i undervisningssyfte ej bör bortkastas genom att, såsom ifrågasatts, bestämma, att å hvarje egendom skulle emottagas minst två elever. Beträffande den teoretiska undervisningen har Riksdagen funnit densamma väl knappt tilltagen. Detta gäller särskildt undervisningen i ämnena anatomi och sjukvårdslära, hvadan det otvifvelaktigt skulle vara till gagn, om den för dessa ämnen afsedda tiden något ökades.

I afseende å de för undervisningskurserna i fråga beräknade kostnaderna har Riksdagen icke något att erinra. Riksdagen har alltså till anordnande af utbildningskurser för ladugårdsförmän anvisat å extra stat för år 1913 ett anslag af 18,800 kronor.

Veterinärundervisning m. m.

32:o) Under punkten 29 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels, med godkännande af i statsrådsprotokollet framlagdt förslag till stat för statens veterinärbakteriologiska anstalt för år 1913, för uppehållande af anstaltens verksamhet under samma år å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 31,320 kronor,

dels ock medgifva, att af hvad vid utgången af år 1911 icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag ett belopp af högst 7,500 kronor må under år 1912 för enahanda ändamål af Kungl. Maj:t disponeras.

På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 1908 års Riksdag medel för inrättande af en veterinärbakteriologisk anstalt samt fastställde därvid stat för anstalten för år 1909, slutande å 21,320 kronor. Denna stat hade följande utseende:

Arfvode till föreståndaren	kronor	7,250: —
» » laboratorn	»	4,000: —
Till tillfälliga biträden, vikariatsersättning m. m.	»	2,300: —
Arfvode till en vaktmästare	»	1,470: —
Till hyresersättning åt tre drängar vid veterinärinstitutet	»	600: —
» beredning af tuberkulin och serum, nyanskaffning och ombyte af djur m. m.	»	2,400: —
» instrument, förbrukningsartiklar, reagentier, em- ballage, böcker och tidskrifter, skrifmaterial, tele- fon m. m. ...	»	2,000: —
» belysning, bränsle, gas, vatten m. m.	»	800: —
» fraktkostnad för insända prof, misstänkta för tuberkulos m. m.	»	500: —
	Summa kronor	21,320: —

Under staten äro såsom särskilda »anmärkingar» införda bestämmelser rörande den del af ofvan upptagna arfvoden, som skall anses såsom tjänstgöringspenningar, samt angående hyresafdrag för föreståndare, laborator och vaktmästare äfvensom beträffande aflöningsvillkor för föreståndaren och vaktmästaren.

För uppehållande af verksamheten under år 1910 vid anstalten, som emellertid ej trädt i verksamhet under år 1909, men beräknades komma att göra det under år 1910, anvisade härefter 1909 års Riksdag medel till enahanda belopp. Af brist på lämplig föreståndare kunde dock arbetet vid anstalten ej ens under år 1910 taga sin början. Då de sålunda beviljade anslagen ej tagits i anspråk, medgif Riksdagen beträffande år 1911, hvilket år anstalten slutligen skulle träda i verksamhet, att de af 1908 års Riksdag anvisade medlen då finge för afsedt ändamål användas, samt i fråga om år 1912, att Kungl. Maj:t finge under detta år för uppehållande af anstaltens verksamhet disponera å extra stat för år 1910 för samma ändamål anvisade medel, 21,320 kronor.

Den 1 november 1911 trädde anstalten i full verksamhet.

I den stat, som Riksdagen sålunda godkänt för år 1909 och som sedan varit gällande utan ändring jämväl för åren 1910—1912, hafva nu föreslagits vissa ändringar. Å ena sidan skulle anslagsposten å 600 kronor till hyresersättning åt tre drängar vid veterinärinstitutet utgå, men skulle å andra sidan vissa af de andra posterna i staten höjas. Till tillfälliga biträden, vikariatsersättningar m. m. skulle sålunda upptagas ett från 2,300 kronor till 3,800 kronor förhöjdt belopp. Denna förhöjning är föranledd, bland annat, däraf, att ett särskildt biträde för jufvertuberkulosundersökningar behöfde anställas vid anstalten. I det till beredning af tuberkulin och sera, nyanskaffning och ombyte af djur m. m. afsedda beloppet har Eders Kungl. Maj:t föreslagit en förhöjning från 2,400 kronor till 9,000 kronor, beroende på, dels att kostnaden för tuberkulinberedningen visat sig vara väsentligt större, än i den hittills gällande staten beräknats, dels att under år 1913 för anstaltens räkning borde nyanskaffas flera djur, hvilket ökade utfodringskostnaderna, och dels att ett särskildt stall, afsedt för anstaltens serumhästar, behöfde förhyras. Slutligen har föreslagits ökning af de belopp, som afsetts för belysning, bränsle, gas, vatten m. m. samt för fraktkostnader.

Staten för anstalten, hvilken hittillsvarande namn till undvikande af förväxling med andra inom landet befintliga anstalter af samma slag skulle utbytas mot namnet: »statens veterinärbakteriologiska anstalt», skulle sålunda enligt föreliggande förslag erhålla följande utseende:

Arfvode till föreståndaren	kronor	7,250: —
» » laboratorn	»	4,000: —
Till tillfälliga biträden och vikariatsersättningar m. m. »	»	3,800: —
Arfvode till en vaktmästare	»	1,470: —

Till beredning af tuberkulin och sera, nyanskaffning och ombyte af djur m. m.	kronor 9,000: —
» instrument, förbrukningsartiklar, reagentier, emballage, böcker och tidskrifter, skrifmateria- lier, telefon m. m.	» 2,000: —
» belysning, bränsle, gas, vatten m. m.	» 2,700: —
» fraktkostnad för insända prof, misstänkta för tuberkulos, m. m.	» 1,100: —
	<hr/>
	Summa kronor 31,320: —.

I fråga om de i det föregående omtalade såsom »anmärkingar» under nu gällande stat upptagna bestämmelserna har icke föreslagits någon som helst förändring.

Af den i ärendet lämnade utredningen har Riksdagen funnit sig öfvertygad om behovet af de ifrågasatta ökningarna i ifrågavarande anstalts stat. Endast beträffande anslagsposten till beredning af tuberkulin m. m. har Riksdagen trott sig kunna ifrågasätta, att en besparing göres. I nämnda post ingår nämligen en för hyra af stall för serumhästarna afsedd, af anstaltens föreståndare till 1,000 kronor föreslagen, men af departementschefen till obestämdt belopp afkortad anslagssumma. Huruvida behof att hyra särskildt stall för nämnda ändamål verkligen föreligger, torde emellertid kunna ifrågasättas, alldenstund, sedan numera anstalten förflyttats till veterinärinstitutets nya lokaler, plats för ifrågavarande hästar synes kunna beredas inom institutets lokaler, exempelvis i dess försöksladugård. Denna är nämligen afsedd för aderton djur, men torde på grund af utaf Riksdagen nästlidet år i ämnet gjordt uttalande ej komma att för sitt egentliga ändamål tagas i anspråk för mer än tolf djur. Med uttalande af sin förvissning, att den besparing, som i berörda afseende kan göras, varder iakttagen, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen

dels, med godkännande af i statsrådsprotokollet framlagdt förslag till stat för statens veterinärbakteriologiska anstalt för år 1913 för uppehållande af anstaltens verksamhet under samma år å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 31,320 kronor,

dels ock medgifvit, att af hvad vid utgången af år 1911 icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag ett belopp af högst 7,500 kronor må under år 1912 för enahanda ändamål af Kungl. Maj:t disponeras.

33:o) Under punkt 30 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1913 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag å 68,000 kronor att användas till uppehållande af veterinärinstitutets verksamhet med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda anslag under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 17,000 kronor.

Nästlidet års Riksdag ställde å extra stat för år 1912 till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag å 51,000 kronor att användas till uppehållande af veterinärinstitutets verksamhet under ett år efter inflyttandet i de för institutets räkning uppförda nybyggnaderna vid lägenheten Kräftriket å Kungl. Djurgården. Med ingången af september månad 1911 tog institutets verksamhet i de nya lokalerna sin början, hvadan af det af förra årets Riksdag anvisade anslaget ej kan beräknas återstå något vid ingången af nästkommande september månad. Förevarande framställning åsyftar nu den förändring med ifrågavarande anslag, att detsamma må utgå för kalenderår, för hvilket ändamål medel nu skulle, enligt samma beräkningsgrund som förut, beviljas dels för innevarande år för tiden efter den 1 september och dels för hela år 1913.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot ifrågavarande framställning, har å extra stat för år 1913 till Kungl. Maj:ts förfogande ställt ett anslag å 68,000 kronor att användas till uppehållande af veterinärinstitutets verksamhet med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda anslag under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 17,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkterna 31 och 32 föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten 7,500 kronor, samt till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten 17,500 kronor.

Under en följd af år och senast för år 1912 har Riksdagen anvisat för det förra ändamålet 7,500 kronor, eller samma belopp som nu begäres, och för det senare ändamålet 12,500 kronor.

Den af Eders Kungl. Maj:t nu föreslagna höjningen af anslaget till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten är föranledd af den omständigheten, att det visat sig, att ett förminskadt deltagande inom flera

grupper vid det senaste allmänna svenska landtbruksmötet vore att tillskrifva de inom dessa grupper allt för knappt tilltagna prisen, hvilka icke ansetts uppväga den särskildt med utställning af dyrbara afvelsdjur förenade risken samt de stegrade omkostnaderna vid deras utställande. I betraktande häraf torde den ifrågasatta anslagsökningen få anses af omständigheterna påkallad, hvarför Riksdagen, som ej heller i öfrigt haft något mot förevarande framställning att erinra, på extra stat för år 1913 anvisat

dels såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten 7,500 kronor;

dels ock till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten 17,500 kronor.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 33 föreslagit Riksdagen att till fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt vid landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af redskap och maskiner för landtbrukets behof å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 23,000 kronor.

För uppehållande af ifrågavarande profningsanstalter beviljade Riksdagen för hvart och ett af åren 1908 och 1909 å extra stat 10,000 kronor. För hvart och ett af åren 1910 och 1911 höjdes anslaget, särskildt med hänsyn till den ökning af profningsarbetet under samma år, som var att emotse med anledning därpå, att allmänt svenskt landtbruksmöte komme att hållas under år 1911, till 12,500 kronor. För innevarande år har Riksdagen för ifrågavarande ändamål anvisat ett anslag af 17,500 kronor, hvaraf dock 5,000 kronor afsetts att komma till användning under år 1911 för vissa af förenämnda landtbruksmöte förorsakade kostnader, till hvilkas bestridande de för sistnämnda år anvisade medlen ej lämnade tillgång.

För innevarande år gäller för anstalterna följande stat:

Inkomster:

Statsanslag	kronor 12,500: —
Profningsafgifter och inkomst genom försäljning af exemplar af styrelsens meddelanden	» 2,000: —
	<hr/> kronor 14,500: —

Utgifter:

		Profningsanstalterna vid		
		Ultuna	Alnarp	
Profningsnämnden	kronor	1,500: —	2,000: —	
Arfvode åt sekreteraren...	»	1,500: —	1,500: —	
Instrument och inventarier	»	1,000: —	1,000: —	
Arbete, transporter, för- brukningsmateriell, post, telefon m. m....	»	1,000: —	1,500: —	11,000: —
Till styrelsens disposition för tryckningskostnader m. m. äfvensom styrelsens egna utgifter				3,500: —
				kronor 14,500: —

Beträffande profningsanstalternas nuvarande organisation så utgöras profningarna af dels utaf anstalternas styrelse i regel årligen anordnade serieprofningar, omfattande hel klass af maskiner eller redskap, samt dels särskilda på begäran af enskilda anordnade profningar af vissa maskiner eller redskap. Dessa profningar utföras vid Alnarp eller Ultuna beroende på, huruvida den ena eller den andra platsen bäst lämpar sig för profning af ifrågavarande maskin eller redskap eller klass af dylika. Maskiner och redskap för mejerihandterings behof profvas dock endast vid Alnarp. Vid sidan af dessa profningar äger profningsnämnd verkställa profningar af maskiner eller redskap, hvilka ej blifvit till profning anmälda, men om hvilka kännedom anses önskelig. Anstalternas styrelse utgöres af fem personer, nämligen en ordförande och två ledamöter, alla utsedda af landbruksstyrelsen, samt rektorerna vid de båda landbruksinstituten. Profning af maskiner eller redskap för landbrukets behof med undantag af dem, som afse mejerihandteringen, verkställas vid hvardera anstalten af en särskild profningsnämnd, som utgöres af rektorn vid det institut, dit profningsanstalten är förlagd, lektorerna i redskapslära och i jordbrukslära därstädes, institutsegendomens förvaltare, en tekniker och en jordbrukare. Vid profning af maskiner eller redskap för mejerihandterings behof utgöres nämnden af rektorn vid landbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, lektorerna i redskapslära och i mejerilära därstädes samt en tekniker och en mejerist. Tekniker, jordbrukare och mejerist utses, på förslag af anstalternas styrelse, af landbruksstyrelsen, som handhafver öfverinseendet och

kontrollen öfver anstalterna. Styrelsens samtliga ledamöter äfvensom de ledamöter af profningsnämnd, hvilka icke äro bosatta vid det institut, där profningsanstalt är belägen, åtnjuta dagtraktamente med 10 kronor om dagen jämte godtgörelse för resekostnad. De ledamöter i profningsnämnd, hvilka äro bosatta vid respektive institut, uppbära, om profningen verkställles vid institutet, dagtraktamente med 5 kronor, i annat fall godtgörelse i likhet med styrelseledamöter. Vid hvardera profningsanstalten finnes anställd en sekreterare; den vid Ultuna anställda är jämväl styrelsens sekreterare.

Den nu ifrågasatta höjningen af anslaget till redskapsprofningsanstalterna är afsedd för genomförande af ett af departementschefen framlagdt förslag till omorganisation af dessa anstalter. Grundtanken i detta förslag, som utgör en påbyggnad eller förstärkning af den nuvarande organisationen, är anställandet af fast personal för profningarna, nämligen en profningsledare, tillika sekreterare vid hvardera anstalten vid Ultuna och Alnarp. Dessa profningsledare skulle mot åtnjutande af tillfredsställande aflöning odeladt kunna ägna sig åt profningsarbetet och sålunda minska detsamma för institutets lärare. Som följd däraf skulle vid profningsanstalternas landbruksafdelningar endast lektorn i redskapslära och institutsegendomens förvaltare vara själfskrifna ledamöter i profningsnämnden, som i öfrigt skulle utgöras af profningsledaren och en tekniker. För landbruksafdelningarna skulle finnas tre suppleanter, af hvilka två skulle vara jordbrukare och en tekniker. Vid mejeriefdelningen vid Alnarp skulle såsom själfskrifna ledamöter i profningsnämnden ingå lektorn i mejerilära och mejeriföreståndaren vid institutet; i öfrigt skulle profningsnämnden utgöras af profningsledaren och en tekniker. För denna afdelning skulle likaledes finnas tre suppleanter, af hvilka två vore mejerister och en tekniker. Profningsnämnderna komme sålunda i regeln att utgöras af tre till fyra personer, hvarvid dock vid större profningar juryn vid behof skulle kunna förstärkas genom inkallande af en eller flera suppleanter eller profningsledaren vid den andra anstalten, i den mån hans tid medgåfve, eller i speciella fall af särskildt sakkunniga. I styrelsen skulle såväl rektorerna som profningsledarna vara själfskrifna ledamöter. Såsom biträde åt profningsledarna skulle vid hvardera profningsanstalten fast anställas en slöjd- och smideskunnig person, tillika maskinskötare, som skulle utföra nödiga förberedelser för profven, såsom erforderlig montering, maskinernas försättande i driftfärdigt skick m. m., under själfva profven sköta maskinerna samt efter profvens afslutande ombesörja maskinernas rengöring och isärtagande i och för deras uppmätning och beskrifning.

Kostnaderna för den nu föreslagna organisationen ha beräknats sålunda:

Utgifter:

a) Profningskostnader:

	Landbruksafdelningarna vid		Mejeriafdelningen	Summa
	Ultuna	Alnarp	vid Alnarp	
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Profningsnämnderna	1,500: —	1,500: —	1,000: —	4,000: —
Instrument och inventarier	800: —	800: —	400: —	2,000: —
Fast arbetsbiträde	1,100: —	1,100: —	—	2,200: —
Arbete, transporter, förbrukningsmaterieell	700: —	700: —	600: —	2,000: —
Diverse utgifter	500: —	500: —	300: —	1,300: —
Summa	4,600: —	4,600: —	2,300: —	11,500: —

b) Sekreterare och redigering af berättelser:

Sekreteraren (profningsledaren) vid Ultuna, tillika styrelsens sekreterare	5,000: —
Sekreteraren (profningsledaren) vid Alnarp, gemensam för båda afdelningarna	5,000: —
c) Tryckningskostnader	4,000: —
d) Till styrelsens disposition för öfriga utgifter	1,000: —
summa utgifter kronor	26,500: —

Inkomster:

Profningsafgifter	3,000: —
Inkomst genom försäljning af meddelanden	500: —
hvidan det belopp, som af statsmedel årligen borde utgå, skulle utgöra	kronor 23,000: —
summa inkomster kronor	26,500: —

Mot profningsanstalternas verksamhet hafva från flere håll, jämväl från Riksdagens sida, framställts anmärkningar, hvilka hufvudsakligen riktats mot tidsutdräkten vid profningarnas verkställande och offentliggörandet af deras resultat. De sålunda anmärkta förhållandena torde nästan uteslutande vara att tillskrifva den anstalternas nuvarande orga-

nisation vidlådande olägenheten, att anstalterna för sin verksamhet ej hafva att tillgå någon person med hufvudsaklig uppgift att ägna sig åt denna verksamhet. I betraktande häraf torde den nu föreslagna organisationen innebära en väsentlig förbättring af profningsväsendet, och Riksdagen finner sig därför, visserligen ej helt, men dock i hufvudsak kunna ansluta sig till det af departementschefen förordade förslaget.

Det afseende, hvori Riksdagen hyser en från departementschefen skiljaktig uppfattning, gäller frågan, huruvida anstalterna böra hafva gemensamma eller hvardera sin särskilda profningsledare. De skäl, som i statsrådsprotokollet angifvits för den senare uppfattningen, hafva ej å Riksdagen verkat öfvertygande, utan ansluter sig Riksdagen till den förra uppfattningen, särskildt med hänsyn till den fastare organisation och större enhetlighet i profningsarbetet, som otvifvelaktigt skulle ernås med gemensam ledare. Då härtill kommer, att det torde vara synnerligen ovisst, om två kompetenta profningsledare kunna omedelbart erhållas, finner Riksdagen ej rådligt att, åtminstone för närvarande, vid profningsväsendet anställa mer än en ledare, hvilken då gifvetvis måste till sitt biträde erhålla en assistent. Med den af Riksdagen sålunda ifrågasatta jämkningen i den föreslagna nya organisationen skulle statens direkta kostnader för densamma — med beräkning af ett arfvode å 2,500 kronor för assistenten och en ökning i profningsledarens resekostnader af 500 kronor, fördelad lika å anslagsposterna till profningsnämnderna vid landtbruksafdelningarna vid Ultuna och Alnarp — kunna nedbringas till 21,000 kronor.

I detta sammanhang har Riksdagen velat uttala önskvärheten däraf, att vid profningsverksamheten vikten i görligaste mån lägges vid serieprofningarna, samt att, för spridande hastigt och i vidaste kretsar af kännedom om profningarnas resultat, snarast möjligt efter det profningarna ägt rum däröfver utgifves en redogörelse, så kortfattad och populärt hållen, att den må kunna utan vidare tidsuppostring inhämtas af hvarje landtman.

Med åberopande af hvad ofvan anförts, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen till fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt vid landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af redskap och maskiner för landtbrukets behof å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 21,000 kronor.

36:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som skett beträffande hvar och ett af åren 1910—1912, å extra stat för år 1913 anvisat såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, förbundet sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa 48,000 kronor.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 35 föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagdt minst 8,250 kronor — på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 13,750 kronor.

Sedan år 1894 har Riksdagen anvisat medel för ifrågasvarande ändamål. Anslaget, som under de första åren utgick med 5,000 kronor, höjdes år 1898 till 6,250 kronor och har efter år 1903 årligen utgått med 11,250 kronor. Efter år 1898 har med anslagets åtnjutande varit förenadt villkor om ortsbidrag, hvars belopp sistnämnda år bestämdes till minst 3,750 kronor samt år 1903 fastställdes till minst 6,750 kronor.

Den nu ifrågasatta anslagsökningen afser dels att tillgodose behof af höjning i de jämförelsevis låga aflöningarna vid anstalten dels ock att möta ökade kostnader för anstaltens allt mer utvidgade verksamhet.

Då den äskade anslagshöjningen synes af behofvet påkallad samt den hittillsvarande proportionen mellan stats- och ortsbidragen bibehållits, har Riksdagen, såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagdt minst 8,250 kronor — på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 13,750 kronor.

38:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 36 gjorda framställning och hvad departementschefen i ämnet anfört, har Riksdagen, som af statsrådsprotokollet inhämtat, att frågan om förändrad organisation af frökontrollväsendet alltjämt befinner sig på ut-

redningens stadium, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1887—1912 ägt rum, på extra stat för år 1913 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisat ett anslag af 10,000 kronor, för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kungl. Maj:t fastställas.

39:o) Under punkten 37 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till åtgärder för befordrande af den inhemska odlingen af frö utaf klöfver, gräs och foderrotfrukter på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 15,000 kronor.

Såsom bidrag till åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen har Riksdagen för hvart och ett af åren 1908—1912 på extra stat anvisat ett belopp af 15,000 kronor.

Beträffande ifrågavarande anslag föreslås således icke annan ändring än en utvidgning af dess ändamål.

Riksdagen, som finner den sålunda ifrågasatta förändringen välbetänkt, har såsom bidrag till åtgärder för befordrande af den inhemska odlingen af frö utaf klöfver, gräs och foderrotfrukter på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 15,000 kronor.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 38 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till anställande af en statskonsulent i fröodling på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 6,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål anvisade nästlidet års Riksdag för första gången medel. Anslaget bestämdes då till samma belopp, som nu föreslås, hvaraf 4,000 kronor skulle utgöra konsulentens arfvode och 2,500 kronor afsågos för bestridande af hans resor.

Ifrågavarande statskonsulent, för hvilken Eders Kungl. Maj:t den 19 oktober 1911 utfärdat reglemente, skall hafva till uppgift, bland annat, att lämna råd och upplysningar angående odling af foder- och trädgårdsväxtfrö, angående växtodling i allmänhet samt anläggning af foderväxtvallar och dylikt, att uppgöra förslag till växtslag, som företrädesvis böra i vallar odlas inom olika trakter, att uppgöra plan till och utföra tillsyn öfver odlingsförsök inom de områden, som tillhöra hans verksamhet, att meddela råd angående frövarors behandling och rensning samt

anläggande af frörensier äfvensom anskaffande af lämpliga rensningsmaskiner, att uppgöra planer för premiering af fröodling och utsädesfrö, att genom föredrag och på annat sätt hos den jordbrukande allmänheten väcka intresse för fröodling och anläggande af foderväxtvallar, att arbeta för bildande af fröodlingsföreningar samt att biträda vid deras bildande.

Då en statskonsulent i fröodling torde böra anställas jämväl för år 1913, har Riksdagen, i likhet med hvad som skett för innevarande år, till anställande af en statskonsulent i fröodling på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 6,500 kronor.

41:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 35,000 kronor.

Riksdagen har såsom bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 35,000 kronor.

42:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom i punkten 40 gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som skett för hvartera af åren 1911 och 1912, till utbildande af en stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 1,500 kronor.

43:o) Med anledning af framställning i ämnet af Eders Kungl. Maj:t har Riksdagen vidare, i likhet med hvad som under ett flertal föregående år ägt rum, för anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassistenter på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 25,000 kronor.

44:o) Under punkten 42 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till upprätthållande af en torfskola under åren 1913—1917 bevilja ett anslag af 35,000 kronor och därpå på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 7,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål beviljade 1907 års Riksdag på förslag af Eders Kungl. Maj:t ett anslag af 35,000 kronor att utgå under åren 1908—1912. För hvart och ett af nämnda år har Riksdagen ock af berörda belopp på extra stat anvisat 7,000 kronor.

Då den tid, för hvilken Riksdagen sålunda beviljat medel för torf-

skolans upprätthållande, med innevarande år går till ända, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att genom beviljande af anslag för en ny femårsperiod betrygga skolans fortbestånd under sagda tid.

Då behofvet af ifrågavarande skola ingalunda minskats under den tid, skolan ägt bestånd, har Riksdagen till upprätthållande af en torf-skola under åren 1913—1917 beviljat ett anslag af 35,000 kronor och däraf på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 7,000 kronor.

45:o) Under punkt 43 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för vidtagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämpligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar befintliga tillgång på bränntorf, torfströ m. m., på extra stat för år 1913 att i mån af behof användas anvisa ett belopp af 10,000 kronor, med rätt därjämte för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under år 1912 af tillgängliga medel utanordna 5,000 kronor samt likaledes i mån af behof under år 1913 för enahanda ändamål disponera hvad vid utgången af år 1912 icke blifvit användt af tidigare för samma ändamål på extra stat beviljade medel.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen anvisat på extra stat för år 1902 100,000 kronor, för år 1905 25,000 kronor, för år 1907 20,000 kronor och för innevarande år 10,000 kronor. Vidare har Riksdagen för ett hvart år från och med år 1904 medgifvit, att Kungl. Maj:t finge i mån af behof för ändamålet disponera hvad vid utgången af närmast föregående år icke blifvit användt af samma medel.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet inhämtas äro de af Riksdagen sålunda anvisade beloppen numera i det närmaste förbrukade, hvadan nytt anslag för ändamålet äskats.

Med hänsyn särskildt till torffrågans nuvarande läge, har Riksdagen för vidtagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämpligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar befintliga tillgång på bränntorf, torfströ m. m., på extra stat för år 1913 att i mån af behof användas anvisat ett belopp af 10,000 kronor, med rätt därjämte för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under år 1912 af tillgängliga medel utanordna 5,000 kronor samt likaledes i mån af behof under år 1913 för enahanda ändamål disponera hvad vid utgången af år 1912

icke blifvit användt af tidigare för samma ändamål på extra stat beviljade medel.

46:o) I punkt 44 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd åt Svenska mosskulturföreningen på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 35,000 kronor.

Departementschefen har vid hemställan om aflåtande af förevarande framställning uttalat, att, därest densamma af Riksdagen bifölles, Kungl. Maj:t torde vilja angående villkoren för anslaget åtnjutande meddela enahanda bestämmelser, som stadgats i fråga om det till föreningen för innevarande år beviljade anslag, och sålunda, bland annat, föreskrifva, att ett för statens räkning utsedt ombud, för hvilket kostnaden skulle bestridas af föreningen, skulle deltaga i revisionen af föreningens förvaltning, samt att föreningen fortfarande skulle i afseende å sin verksamhet vara underkastad särskild inspektion från statens sida, hvilken inspektion framdeles, liksom för innevarande år, borde tillkomma landtbruksstyrelsen.

Till understöd åt Svenska mosskulturföreningen har Riksdagen på extra stat för hvarje år från och med år 1890 anvisat statsanslag, som, efter att för hvar och ett af åren 1906—1909 hafva utgjort 20,000 kronor, för år 1910 höjdes till 35,000 kronor i ändamål att för föreningen möjliggöra att, hufvudsakligen till de mindre jordbrukarnas fromma, utvidga sin redan mycket omfattande verksamhet i vissa riktningar. Jämväl för åren 1911 och 1912 har Riksdagen beviljat föreningen anslag till sistnämnda belopp. Då de skäl, som sålunda föranledt anslaget bestämmande till nuvarande belopp, fortfarande gälla i oförminskad grad, har Riksdagen till understöd åt Svenska mosskulturföreningen på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 35,000 kronor.

47:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkten 45 föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket bevilja ett anslag af 250,000 kronor.

Till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket har Riksdagen hvarje år allt sedan år 1901 anvisat anslag, som, från att för år 1902 hafva uppgått till 25,000 kronor, så småningom ökats så, att för innevarande år beviljats ett anslag af 250,000 kronor, eller samma belopp som af Kungl. Maj:t nu äskas för år 1913. Af sistnämnda belopp

skola 50,000 kronor i första hand utgå till understödjande och premiering af mindre odlingsföretag, hvilka icke på annat sätt kunna komma i åtnjutande af statsbidrag.

Beträffande villkoren för ifrågavarande anslags användande har ifrågasatts den ändringen, att odlingsarbete för att kunna premieras ej får hafva företagits tidigare än högst tre år före premieringen i stället för, såsom för närvarande är fallet, fem år.

Mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning har Riksdagen icke något att erinra.

Riksdagen har alltså, i likhet med hvad som skett för innevarande år, på extra stat för år 1913 till åtgärder för höjandet af det mindre jordbruket beviljat ett anslag af 250,000 kronor.

48:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 46 gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1910—1912 skett, till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 6,500 kronor.

49:o) Under punkten 47 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till åtgärder för främjande af ordnad bokföring vid mindre jordbruk, på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 15,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål anvisade nästlidet års Riksdag å extra stat för år 1912 ett förslagsanslag till samma belopp, som af Kungl. Maj:t nu äskats för år 1913. Den närmaste afsikten med anslaget är att söka bibringa mindre jordbrukare — i detta sammanhang sådana, som bruka högst 75 hektar åker — insikt om det för dem fördelaktiga i en ordnad bokföring. För detta ändamål skall staten för hvarje sådan brukare, som låter ombesörja bokföringen för sitt jordbruk genom vederbörlig enligt närmare omförmälda grunder upprättad bokföringsbyrå, bidraga till brukarens afgift till byrån under de första fyra åren han tillhör densamma med visst belopp, högst 15 kronor, under villkor att vederbörande hushållningssällskap lämnar minst samma bidrag samt att bidraget utgår endast till innehafvare af jordbruk, hvilken har detta till sin hufvudsakliga näring.

Riksdagen har, i likhet med hvad för innevarande år skett, såsom bidrag till åtgärder för främjande af ordnad bokföring vid mindre jordbruk på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 15,000 kronor.

50:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som för föregående år skett, å extra stat för år 1913 beviljat

dels till ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor;

dels ock till bestridande af kostnaderna för kontrollen öfver vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor eller således tillhoppa 16,000 kronor.

51:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, har Riksdagen vidare, i likhet med hvad som skett för hvar och ett af åren 1909—1912, till fjäderfäafvelns befrämjande å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 20,000 kronor.

52:o) Eders Kungl. Maj:t har, under punkt 50, föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till upprätthållande af afvelscentra för nötboskap på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 11,000 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts förevarande äskande öfverensstämmer med den för 1908 års Riksdag framlagda och af Riksdagen gillade plan för anordnande af förnyad täflan för utseende af afvelscentra, har Riksdagen såsom bidrag till upprätthållande af afvelscentra för nötboskap på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 11,000 kronor.

53:o) Vidare och i öfverensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen, i likhet med hvad för hvar och ett af åren 1907—1912 ägt rum, till främjande af nötboskapsafveln inom Norrbottens län anvisat på extra stat för år 1913 ett anslag af 5,000 kronor.

54:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år skett, till åtgärder för höjande af landets svinafvel å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 30,000 kronor.

55:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 53 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 25,000 kronor till insamlande af jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med i statsrådsprotokollet angifna hufvudgrunder.

I betraktande af de brister, som vidlåda den nuvarande jordbruksstatistiken och den vikt, som för kändedomen om landets jordbruk och

för arbetet på dess vidare utveckling måste tillmätas en fullständig och tillförlitlig statistik, har Riksdagen, som funnit det af departementschefen framlagda förslaget till omorganisation af ifrågavarande statistik väl ägnadt att fylla sin uppgift, icke något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Riksdagen har alltså på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 25,000 kronor till insamlande af jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med i statsrådsprotokollet angifna hufvudgrunder.

56:o) I en till Riksdagen den 12 april 1912 aflåten proposition, nr 215, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för uppförande af nybyggnad m. m. för entomologiska afdelningen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet på extra stat för år 1913 anvisa 49,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att utaf nämnda belopp under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må finnas erforderligt.

Med erinran, att, såsom Riksdagen i särskild skrifvelse angående ordnande af den högre skogsundervisningen anmält, Riksdagen medgifvit, att för nämnda undervisnings behof upplåtes visst område å Kungl. Djurgården, å hvilket område den entomologiska afdelningen vid centralanstalten för jordbruksförsök för närvarande är förlagd, får Riksdagen, som i likhet med departementschefen finner det för centralanstaltens verksamhet gagneligt, att entomologiska afdelningen öfverflyttas till anstaltens område, och som icke funnit något att erinra mot det af Kungl. Maj:t för nybyggnaderna m. m. begärda beloppet, för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen för uppförande af nybyggnad m. m. för entomologiska afdelningen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet på extra stat för år 1913 anvisat 49,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att utaf nämnda belopp under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna hvad som må finnas erforderligt.

Hästäfvelns förbättrande.

57:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen i likhet med hvad som skett för hvarterdera året 1911 och 1912, för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 4,630 kronor.

Befrämjande af husslöjden.

58:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 56 gjorda framställning har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat *dels* till anställande af en andre instruktör i husslöjd 2,000 kronor, *dels ock* såsom personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander, därest han fortfarande i denna egenskap med godt vitsord tjänstgör, 1,500 kronor, eller tillhopa 3,500 kronor.

Fiskerinäringens understöd.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har, under punkt 57, föreslagit Riksdagen att till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken under annan tid af året än vintermånaderna på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 34,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har i likhet med hvad för hvar och ett af åren 1909—1912 skett, till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken under annan tid af året än vintermånaderna, på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 34,000 kronor.

60:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, till bestridande af kostnader för försäkring af fartyget Skagerak, på extra stat för år 1913 anvisa 5,200 kronor.

Till försäkring af ifrågavarande fartyg, för hvars anskaffande 1904 års Riksdag anvisade 130,000 kronor, har för hvar och ett af åren 1906—1912 beviljats ett belopp af 5,200 kronor.

Då medel för ändamålet synes böra anvisas jämväl för år 1913, har Riksdagen, till bestridande af kostnader för försäkring af fartyget Skagerak, på extra stat för år 1913 anvisat 5,200 kronor.

61:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för hvar och ett af åren 1905—1912

ägt rum, till utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven på extra stat för år 1913 beviljat

dels till omkostnader för tiden från och med den 1 maj 1913 till och med den 30 april 1914 21,000 kronor;

dels ock till täckande af Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium för tiden från och med den 22 juli 1913 till och med den 21 juli 1914, 5,100 kronor, eller tillsammans 26,100 kronor.

62:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts framställning därom, har Riksdagen i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad för hvart och ett af åren 1903—1912 ägt rum, såsom bidrag till anordnande af undervisningskurser och hållande af föredrag i navigation m. m. för bohuslänska fiskare, under förutsättning att af Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap eller landsting eller eljest för ändamålet tillskjutas minst 1,150 kronor, på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 1,400 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf detta belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 700 kronor.

63:o) Under punkt 61 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till understöd åt Södra Sveriges fiskeriförening på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 17,500 kronor, däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 9,000 kronor.

Såsom understöd åt Södra Sveriges fiskeriförening har Riksdagen för hvarje år från och med år 1908 på extra stat anvisat anslag, hvilka för åren 1910 och 1911 utgått och för innevarande år utgå med 8,500 kronor till upprätthållande af föreningens fiskeriskola och 7,000 kronor såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet.

För år 1913 ifrågasattes alltså en höjning af anslaget för sistnämnda ändamål med 2,000 kronor.

Då föreningen jämväl för sistnämnda år synes böra komma i åtnjutande af statsanslag samt den föreslagna anslagshöjningen synes vara betingad af den fortgående utvecklingen af vederbörande gren af föreningens verksamhet, har Riksdagen, till understöd åt Södra Sveriges fiskeriförening, på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 17,500 kronor, däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor

och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 9,000 kronor.

64:o) På grund af hvad Eders Kungl. Maj:t under punkten 62 af förevarande hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år skett, för bestridande af underhålls- och driftkostnader för det för fiskeriadministrationens behof byggda fartyg Eystrasalt på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 8,500 kronor.

65:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 63 föreslagit Riksdagen att för stationerande under vintern 1912—1913 af ett armeradt ångfartyg vid rikets kuster för åstadkommande af ordning och skydd vid fiskets bedrivande på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 20,000 kronor.

Under en lång följd af år har ett flottans fartyg stationerats vid bohuslänska kusten för, bland annat, upprätthållande af ordning i skärgården under pågående vinterfiske. Alltsedan år 1891 har sålunda kanonbåten Svensksund årligen varit under vintermånaderna för detta ändamål beordrad till rikets västkust. Kostnaderna för dessa vinterexpeditioner, som i regel omfattat månaderna november—mars, hafva intill vintern 1911—1912 utgått från femte hufvudtiteln.

På sätt i statsrådsprotokollet meddelas hafva dessa kostnader under femårsperioden 1903—1908 uppgått till i medeltal 28,031 kronor 45 öre årligen. Af denna summa har proviantkostnaden, i medeltal 5,845 kronor 80 öre årligen, bestridts från nämnda hufvudtitels anslag till natura- underhåll, medan öfriga utgifter för expeditionerna, utgörande i medeltal årligen 22,185 kronor 65 öre, bokförts å anslaget till flottans öfningar.

Då ifrågavarande vinterexpeditioner utrustades hufvudsakligen i fiskerinäringens intresse, uppstod under år 1910 fråga därom, att sistnämnda, af expeditionerna betingade utgifter, hvilka, genom inskränkning i tiden för fartygets expedition till allenast tre å fyra månader om året under den egentliga vintern, skulle kunna nedbringas till 20,000 kronor, borde för framtiden bestridas från anslag under nionde hufvudtiteln.

Då emellertid Riksdagen å sjätte hufvudtitels extra stat för år 1900 anvisat ett anslag af 25,000 kronor för beredande genom ett armeradt ångfartygs stationerande vid rikets kuster af ordning och skydd vid fiskets bedrivande samt Riksdagen därefter för hvar och ett af åren 1901—1904 under nionde hufvudtitels extra stat för enahanda ändamål anvisat likaledes 25,000 kronor, och då vid 1910 års

utgång å nämnda anslag förefanns en reservation till belopp af 20,545 kronor 38 öre, hvilken reservation uppkommit till följd däraf, att berörda anslag icke behöft anlitas, sedan Riksdagen å extra stat för år 1905 beviljat medel till hydrografisk-biologiska kommissionens fartyg Skagerak, behöfde för bekostande af kanonbåten Svensksunds expedition under vintern 1911—1912 särskildt anslag ej anvisas, utan anlidades för ändamålet nämnda reservation.

För instundande vinterexpedition fordras emellertid särskildt anslag, hvadan Riksdagen för stationerande under vintern 1912—1913 af ett armeradt ångfartyg vid rikets kuster för åstadkommande af ordning och skydd vid fiskets bedrivande på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 20,000 kronor.

66:o) Under punkten 64 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen *dels* att medgifva, att det till kronolägenheterna Motala Kungsfiske nr 26 och Motala Herrekvarn nr 27 i Motala socken af Östergötlands län för närvarande hörande fiskevatten må från och med den 1 januari 1913 enligt af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser disponeras för en statens fiskodlingsanstalt vid Motala,

dels ock att till anläggning af en sådan fiskodlingsanstalt på extra stat för år 1913 anvisa 28,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under år 1912 af tillgängliga medel utanordna hvad som må finnas erforderligt.

Sedan år 1890 har i Finspång i Östergötlands län varit inrättad en staten tillhörig fiskodlingsanstalt. Enligt förevarande förslag skulle nämnda fiskodlingsanstalt nu nedläggas, hvarjämte en ny dylik anstalt skulle anläggas invid Motala, hvarest staten ägde för ändamålet lämpligt fiskevatten. Kostnaderna för anläggning af den nya fiskodlingsanstalten ha beräknats till 28,000 kronor, hvaraf 20,000 kronor skulle användas till själfva anstalten och 8,000 kronor för bostad åt en tillsyningsman vid anstalten.

Enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen torde genom den föreslagna nya anstalten vara att förvänta gynnsammare resultat af statens fiskodlingsverksamhet än hittills vunnits. Under sådana förhållanden, och då Riksdagen i förevarande framställning icke funnit anledning till annat uttalande än att, därest genom öfverflyttande från den gamla till den nya anstalten af de vid den förra anstalten befintliga byggnader någon besparing i anläggningskostnaderna för den senare anstalten kunde vinnas, denna besparing måtte iakttagas, har Riksdagen

dels medgifvit, att det till kronolägenheterna Motala Kungsfiske nr 26 och Motala Herrekvarn nr 27 i Motala socken af Östergötlands län för närvarande hörande fiskevatten må från och med den 1 januari 1913 enligt af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser disponeras för en statens fiskodlingsanstalt vid Motala;

dels ock till anläggning af en sådan fiskodlingsanstalt på extra stat för år 1913 anvisa 28,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under år 1912 af tillgängliga medel utanordna hvad som må finnas erforderligt.

67:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkterna 65 och 66 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen

dels att af det utaf 1911 års Riksdag beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande af kostnaderna för utförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af fiskehamnskommissionen uppgjorda planer af hamnbyggnader vid Träslöf m. fl. hamnar, på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 232,000 kronor att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må finna godt meddela, för ifrågavarande ändamål användas under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre af själfva området för hamnarna än äfven af det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är afsedd att i hamnarna bedrifvas, bör för det gemensamma behovet afsöndras;

dels ock att på extra stat för år 1913 för utförande af vissa arbeten vid Barsebäcks hamn anvisa ett anslag å 30,000 kronor under villkor, att nu gällande bestämmelser för erhållande af understöd från bro- och hamnbyggnadsfonden skola i fråga om berörda anslag i tillämpliga delar lända till efter rättelse.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande, i öfverensstämmelse med Riksdagens nästlidna år fattade beslut aflåtna framställning, har Riksdagen gifvetvis ej något att erinra.

Riksdagen har alltså,

dels af det utaf 1911 års Riksdag beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande af kostnaderna för utförande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af fiskehamnskommissionen uppgjorda planer af hamnbyggnader vid Träslöf m. fl. hamnar på extra stat för år 1913 auvisat ett belopp af 232,000 kronor att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t må finna godt meddela, för ifrågavarande ändamål användas under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre af själfva området för hamnarna än äfven af det område i land, som med hänsyn till den

rörelse, som är afsedd att i hamnarna bedrifvas, bör för det gemensamma behovet afsöndras;

dels ock på extra stat för år 1913 för utförande af vissa arbeten vid Barsebäcks hamn anvisat ett anslag å 30,000 kronor under villkor, att nu gällande bestämmelser för erhållande af understöd från bro- och hamnbyggnadsfonden skola i fråga om berörda anslag i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Den hydrografiska undersökningen af Sveriges färskvatten.

68:o) Under punkt 67 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för uppehållande under år 1913 af verksamheten vid den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 55,000 kronor samt att för verkställande under år 1913 af hydrogeologiska specialundersökningar på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 3,000 kronor, eller tillhopa 58,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har Riksdagen för innevarande år anvisat ett anslag af 53,000 kronor, däraf 50,000 kronor för den hydrografiska byrån med underlydande observationsstationer samt 3,000 kronor för hydrogeologiska specialundersökningar.

För år 1913 föreslås således en höjning af anslaget med 5,000 kronor i hvad afser hydrografiska byrån med underlydande observationsstationer.

Med erinran om Riksdagens i skrifvelsen angående reglering af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel anmälda beslut angående det i statsrådsprotokollet omförmälda anslaget till de meteorologiska observationerna får Riksdagen, som funnit den ifrågasatta anslagsökningen af behovet påkallad, för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen

dels för uppehållande under år 1913 af verksamheten vid den hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer på extra stat för samma år anvisat ett anslag af 55,000 kronor;

dels ock för verkställande under år 1913 af hydrogeologiska specialundersökningar på extra stat för samma år anvisat ett anslag af 3,000 kronor;

eller tillhopa 58,000 kronor.

Skogsundervisning.

69:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen vidare, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1909—1912 ägt rum, till anställande af extra lärarkrafter vid skogsinstitutet, på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 8,000 kronor.

70:o) Såsom Riksdagen i särskild skrifvelse anmält, har Riksdagen medgifvit att för de för inrättandet af Hammarsebo skogsskola erforderliga byggnadsarbeten må utaf de vid utgången af år 1911 å reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet befintliga reservationer under åren 1912 och 1913 af Kungl. Maj:t användas ett belopp ej öfverstigande 18,100 kronor.

71:o) Såsom Riksdagen likaledes i särskild skrifvelse anmält, har Riksdagen med godkännande af i statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 15 mars 1912 tillstyrkta allmänna grunder för förändrad organisation af den högre skogsundervisningen,

ej mindre medgifvit, att, för uppförande af nya byggnader för en högre skogsundervisningsanstalt samt för statens skogsförsöksanstalt äfvensom anläggande af erforderlig undervisningspark samt försöksfält m. m., må under villkor, som Kungl. Maj:t närmare bestämmer, tagas i anspråk visst i samma protokoll angifvet område innehållande 53,356 kvadratmeter af södra delen utaf lägenheten Frescati å Norra Djurgården;

än äfven

såväl anvisat och till Kungl. Maj:ts förfogande ställt:

dels 693,900 kronor för uppförande å berörda område af byggnader för skogsundervisningsanstalten med därtill hörande yttre anläggningar, samt

dels 34,800 kronor för utförande af vissa byggnadsarbeten vid Malingsbo;

som ock föreskrifvit, att ofvannämnda belopp, tillhopa 728,700 kronor, må af Kungl. Maj:t i mån af behof af tillgängliga medel förskotteras för att sedermera ersättas af de medel, som inflyta genom försäljning af de uti Riksdagens skrifvelse nr 159 år 1905 omförmälda områden, i den mån dessa medel icke skola enligt berörda skrifvelse för annat ändamål disponeras.

Landtmäteristaten.

72:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 71 föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor å extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag å 30,000 kronor.

I samband med antagandet af ny aflöningsstat för landtmäteristaten i orterna beviljade Riksdagen år 1909 å extra stat för år 1910 ett förslagsanslag å 30,000 kronor till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor, och enahanda belopp har af Riksdagen för ändamålet beviljats för åren 1911 och 1912. Gifvetvis erfordras jämväl för år 1913 anslag för samma ändamål. På grund häraf, och då den nya organisationen af landtmäteristaten endast under två år varit gällande samt vidare erfarenhet följaktligen ännu icke kunnat vinnas rörande det för dylika resors bekostande erforderliga anslagens storlek, har Riksdagen, i likhet med hvad för hvar och ett af åren 1910, 1911 och 1912 ägt rum, till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor, å extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag å 30,000 kronor.

73:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom under punkten 72 af förevarande hufvudtitel gjorda framställning och då nu ifrågasvarande anslagskraft står i öfverensstämmelse med den af 1910 års Riksdag pröfvade planen för landtmäteriuundervisningens ordnande har Riksdagen på extra stat för år 1913 till Kungl. Maj:ts förfogande ställt ett anslag af 36,300 kronor att användas till landtmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande under läsåret 1912—1913 i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af landtmäteristyrelsen den 6 november 1909 framställda, i statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 8 april 1910 närmare angifna förslag, med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna erforderligt belopp.

74:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 73 föreslagit Riksdagen att till fortsatt reparation och renovation af kartor i landtmäterikontoren i länen på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 20,000 kronor.

På grund af hvad statsrådsprotokollet innehåller i ärendet har Riksdagen, som för innevarande år för ifrågavarande ändamål anvisat medel till belopp af 30,000 kronor, till fortsatt reparation och renovation af kartor i landtmäterikontoren i länen på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 20,000 kronor.

75:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 74 föreslagit Riksdagen att till anskaffande för landtmäterikontorets i Umeå räkning af kopior utaf vissa skifteskartor med tillhörande handlingar på extra stat för år 1913 anvisa 18,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1912 förskottsvis af tillgängliga medel för ändamålet utanordna 9,000 kronor.

Förevarande framställning är föranledd däraf, att genom den eldsvåda, som år 1888 öfvergick staden Umeå och hvarvid äfven den byggnad, hvori länets landtmäterikontor var inrymd, härjades af elden, originalen till de kartor och handlingar, hvaraf nu ifrågasatts anskaffande af kopior, gingo helt och hållet förlorade. Med afseende härå och på de af departementschefen i öfrigt anförda skälen har Riksdagen till anskaffande för landtmäterikontorets i Umeå räkning af kopior utaf vissa skifteskartor med tillhörande handlingar på extra stat för år 1913 anvisat 18,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1912 förskottsvis af tillgängliga medel för ändamålet utanordna 9,000 kronor.

76:o) Under punkten 75 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till utvidgning m. fl. arbeten vid Skaraborgs läns landtmäterikontor anvisa å extra stat för år 1913 ett anslag af 13,000 kronor.

Denna framställning afser att åt nämnda landtmäterikontor bereda tillfredsställande lokaler, i hvilka kartor och andra arkivalier kunna på ett för deras framtida bibehållande i godt skick fullt betryggande sätt förvaras, och där tillräckliga utrymmen må erhållas för det arbete, som där bedrifves, hvilket genom omorganisationen af förste landtmätartjänsterna och upplägget af jordregistret framdeles torde komma att vinna betydligt ökad omfattning.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot den förevarande framställningen, har till utvidgning m. fl. arbeten vid Skaraborgs läns landtmäterikontor anvisat å extra stat för år 1913 ett anslag af 13,000 kronor.

77:o) Under punkten 76 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till uppläggande af nytt registratur och arkivens ordnande vid landtmäterikontoren å extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 24,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att däraf under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna, hvad som må finnas erforderligt.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot förevarande framställning, har till uppläggande af nytt registratur och arkivens ordnande vid landtmäterikontoren å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 24,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att däraf under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna, hvad som må finnas erforderligt.

Rikets allmänna kartverk.

78:o) Under punkterna 77 och 78 af ifrågavarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för inköp af litteratur för rikets allmänna kartverks behof på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 4,500 kronor, samt att till bestridande af kostnader för namngranskning för rikets allmänna kartverks behof på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 3,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra emot förevarande framställning, har på extra stat för år 1913 anvisat

dels för inköp af litteratur för rikets allmänna kartverks behof ett anslag af 4,500 kronor;

dels ock till bestridande af kostnader för namngranskning för rikets allmänna kartverks behof ett anslag af 3,000 kronor.

79:o) I en till Riksdagen den 26 april 1912 aflåten proposition, nr 246, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att af den besparing, som uppkommit å de till rikets allmänna kartverk å extra stat för åren 1906—1910 anvisade anslag, ett belopp af 7,000 kronor må under år 1912 användas till bestridande af kostnaderna för fältarbeten.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot förevarande framställning, har medgifvit, att af den besparing, som uppkommit å de till

rikets allmänna kartverk å extra stat för åren 1906—1910 anvisade anslag, ett belopp af 7,000 kronor må under år 1912 användas till bestridande af kostnaderna för fältarbeten.

Sveriges geologiska undersökning.

80:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen i likhet med hvad som skett för hvart och ett af åren 1910—1912, till bestridande af kostnaderna under år 1913 för Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser, på extra stat för samma år beviljat ett anslag af 36,000 kronor.

81:o) Under erinran, att 1908 års Riksdag på framställning af Kungl. Maj:t till verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning beviljat ett belopp af 580,610 kronor, samt att Riksdagen däraf anvisat å extra stat följande belopp, nämligen för år 1909 100,000, för år 1910 167,000, för år 1911 134,000 och för år 1912 55,500 kronor, får Riksdagen på grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anmäla, att Riksdagen af det utaf 1908 års Riksdag beviljade anslaget å 580,610 kronor för verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning å extra stat för 1913 anvisat återstående beloppet eller 124,110 kronor.

82:o) I en till Riksdagen den 12 april 1912 aflåten proposition, nr 220, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att å extra stat för 1913 anvisa *dels* för beredande af ökad arbetsutrymme i Sveriges geologiska undersöknings nybyggnad ett anslag af 4,500 kronor, *och dels* för beklädande med naturlig sten af väggarna i vissa salar i nämnda nybyggnad ett anslag af högst 31,235 kronor.

Mot ifrågavarande anordningar har Riksdagen icke något att erinra. I afseende å kostnaderna därför, hvilka visserligen, om behovet af anordningarna hade förutsetts vid nybyggnadernas planerande, sannolikt blifvit väsentligt mindre, har Riksdagen under gifna omständigheter ej heller något att invända.

Riksdagen har alltså å extra stat för år 1913 anvisat

dels för beredande af ökadt arbetsutrymme i Sveriges geologiska undersöknings nybyggnad ett anslag af 4,500 kronor;

dels ock för beklädande med naturlig sten af väggarna i vissa salar i nämnda nybyggnad ett anslag af högst 31,235 kronor.

Vägunderhållet på landet.

83:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen i likhet med hvad som skett för närmast föregående åren, på extra stat för år 1913 anvisat för bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, såsom förslagsanslag, 35,000 kronor.

84:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 82 föreslagit Riksdagen att till understöd åt synnerligen betungade väghållningsdistrikt, på extra stat för år 1913 anvisa 400,000 kronor.

Riksdagen har till understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt på extra stat för år 1913 anvisat samma belopp som under hvartera af åren 1909—1912 eller 150,000 kronor, att utgå efter i statsrådsprotokollet angifna hufvudgrunder.

Förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen.

85:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom under punkten 83 gjorda framställning har, på det kampen mot tuberkulosen hos nötkreaturen må kunna alltjämt fortgå, Riksdagen

dels på extra stat för år 1913 till Kungl. Maj:ts förfogande ställt ett anslag af 50,000 kronor, att användas till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen;

dels ock medgifvit, att hvad vid utgången af år 1912 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1913 användas för enahanda ändamål.

Understöd till afdikningar.

86:o) Under punkterna 84 och 85 af förevarande hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels på extra stat för år 1913 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning norrländska afdikningsanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet, af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Norrland och Dalarne, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 1,100,000 kronor, med företrädesrätt för sökande från Gäfleborgs län och Dalarne att af detta belopp erhålla bidrag till högst 100,000 kronor;

dels på extra stat för år 1913 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande under benämning allmänna afdikningsanslaget till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom andra delar af riket än Norrland och Dalarne vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 350,000 kronor, däraf högst 50,000 kronor må utgå till afdikning af sådan mark, hvars torrläggning afser endast minskning af frostländighet för närliggande bygd;

dels ock besluta sådan ändring i villkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från allmänna afdikningsanslaget, att bidraget för hvarje företag må bestämmas till högst en tredjedel af beräknade kostnaden för afdikning af till åker eller äng lämplig jord samt till högst hälften af samma kostnad för afdikning af sådan mark, hvars torrläggning afser endast minskning af frostländighet för närliggande bygd.

I detta sammanhang har Riksdagen till behandling förehafat två särskilda inom Riksdagen väckta motioner. I den ena af dessa motioner har hemställts, att Riksdagen måtte besluta att på extra stat för år 1913 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning »allmänna afdikningsanslaget», till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom andra delar af riket än Norrland och Dalarne, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 750,000

kronor, däraf högst 150,000 kronor må utgå till afdikning af sådan mark, hvars torrläggning afser endast minskning af frostländighet för närliggande bygd.

I den andra motionen har anförts och yrkats följande:

»Bland villkoren för erhållande af vare sig lån ur odlingslånefonden eller anslag ur allmänna afdikningsanslaget finnes den bestämmelsen inryckt, att de medel, hvilka utöfver statslån eller statsanslag äro behöfliga i och för fullbordande af ett torrläggningsföretag, skola, »utan väckande af anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel», anskaffas medelst »egna tillskott». Följden af dessa bestämmelser är att den mindre burgne jordbrukaren — som icke med ett anslag motsvarande en tredjedel af dikningskostnaden ser sig i stånd att genomföra sin jords torrläggning, och som därför är nödsakad att medelst lån ur odlingslånefonden fullborda densamma — kommer i ett sämre läge än den, som af egna medel kan förskottera de två tredjedelar, hvilka utöfver statsanslaget äro behöfliga.

Med anledning häraf tillåter jag mig föreslå, att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i villkoren för erhållande såväl af lån ur odlingslånefonden som anslag ur allmänna afdikningsanslaget, att jordägare må kunna berättigas att utöfver det en tredjedel af kostnaden motsvarande anslaget eventuellt erhålla ett mot de två tredjedelarna svarande lån ur odlingslånefonden.»

Beträffande först de föreslagna ändringarna i villkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från allmänna afdikningsanslaget, så har Riksdagen funnit hvad Eders Kungl. Maj:t därutinnan föreslagit välbetänkt och har således icke något att däremot erinra. Samma mening hyser Riksdagen jämväl om motionärens förslag i förevarande afseende. Skulle nämligen möjlighet avvägabringas att för torrläggningen af ett och samma område erhålla såväl bidrag från nyssnämnda anslag som lån på så fördelaktiga villkor som från odlingslånefonden medgifvas, skulle otvifvelaktigt därigenom kretsen af dem, som hade ekonomisk bärkraft nog att inlåta sig på vattenafledningsföretag betydligt vidgas — ett förhållande hvars stora allmännyttan ligger i öppen dag. På grund häraf och då hvad nu sagts beträffande allmänna afdikningsanslaget äger tillämpning jämväl å norrländska afdikningsanslaget, för hvilket i ifrågavarande hänseende gäller samma bestämmelse som för det allmänna afdikningsanslaget, tvekar Riksdagen icke att vid beviljande af medel till nämnda båda anslag och fond besluta den af

motionären ifrågasatta lättningen i villkoren för att därur åtnjuta bidrag eller lån.

Hvad härefter angår de olika anslagen för understöd till afdikningar, så är för närvarande å riksstaten uppförda tre sådana anslag, nämligen dels norrländska afdikningsanslaget, 800,000 kronor, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, dels allmänna frostminskningsanslaget, 150,000 kronor, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, dels ock allmänna afdikningsanslaget, 300,000 kronor, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom andra delar af riket än de fyra norrländska länen, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd.

Hvad af Eders Kungl. Maj:t i nu förevarande afseende föreslagits för år 1913 skiljer sig således från hvad för närvarande gäller däri, att allmänna frostminskningsanslaget skulle upphöra såsom särskildt anslag, att norrländska afdikningsanslaget skulle dels omfatta, utöfver sitt hittillsvarande område, jämväl Dalarne och Gäfleborgs län, således hela Norrland och Dalarne, dels ock höjas med 300,000 kronor till 1,100,000 kronor, däraf 100,000 kronor skulle tagas från allmänna frostminskningsanslaget och i första hand tillhandahållas sökande från de nytillkomna landsändarna, samt att till allmänna afdikningsanslaget, hvilket, enligt hvad af det ofvan sagda framgår, ej längre skulle afse Dalarne och Gäfleborgs län, skulle, med oförändradt ändamål, öfverföras återstående 50,000 kronor från allmänna frostminskningsanslaget. I hvad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har motionären ifrågasatt den ändring, att allmänna afdikningsanslaget skulle höjas till 750,000 kronor samt att den del däraf, som skulle motsvara allmänna frostminskningsanslaget, skulle bestämmas till samma belopp, hvartill sistnämnda anslag nu uppgår, eller således till 150,000 kronor.

Mot det föreslagna förändrade sättet för frostminskningsanslagets upptagande i riksstaten har Riksdagen icke något att erinra.

Ej heller har Riksdagen, med hänsyn till den stora efterfrågan å bidrag från norrländska afdikningsanslaget och af departementschefen i

öfrigt åberopade skäl, någon invändning att framställa beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag angående detta anslag.

Vidkommande slutligen allmänna afdikningsanslaget har motionären till stöd för sin framställning i hvad den afser den del af anslaget, som motsvarar det nuvarande frostminskningsanslaget, anfört följande:

»För bedömande af storleken utaf de medel, hvilka behöfva disponeras i och för understödandet af frostförande marks utdikning, lämnar uppgiften öfver de under femårsperioden 1907—1911, eller tiden efter norrländska afdikningsanslagets tillkomst, beviljade anslagen en god vägledning. Det visar sig då att i anslag till utdikaude af frostförande mark under sagda fem år i medeltal per år lämnats 101,540 kronor, hvaraf ensamt till de småländska länen cirka 42,000 kronor. Att under sådana förhållanden minska denna anslagsfond i enlighet med hvad Kungl. Maj:t hemställt, eller till högst 50,000 kronor, torde icke vara lämpligt, utan bör den fortfarande bibehållas vid sin nuvarande storlek 150,000 kronor.»

Med afseende å hvad motionären sålunda anfört och då, genom medgifvande af de ofvannämnda lättnaderna i villkoren för åtnjutande af bidrag från afdikningsanslagen och lån ur odlingslånefonden, anspråken på statsbidrag för frostminskningsföretag kunna antagas komma att stegras, finner Riksdagen af behovet påkalladt, att den frostminskningsanslaget motsvarande delen af allmänna afdikningsanslaget och då jämväl detta anslags slutsumma ökas med 100,000 kronor, så att nämnda del af anslaget kommer att uppgå till 150,000 kronor och hela anslaget till 450,000 kronor. Att därutöfver öka anslaget finner Riksdagen däremot, med hänsyn till att anslaget så nyligen som nästlidne år tillkom, icke rådligt.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen

dels på extra stat för år 1913 ställt till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning norrländska afdikningsanslaget, till understödande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Norrland och Dalarne, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 1,100,000 kronor, med företrädesrätt för sökande från Gäfleborgs län och Dalarne att af detta belopp erhålla bidrag till högst 100,000 kronor;

dels på extra stat för år 1913 ställt till Kungl. Maj:ts förfogande under benämning allmänna afdikningsanslaget till understödande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vatten-

aftappningar inom andra delar af riket än Norrland och Dalarne vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af 450,000 kronor, däraf högst 150,000 kronor må utgå till afdikning af sådan mark, hvars torrläggning afser endast minskning af frostländighet för närliggande bygd;

dels ock beslutat sådana ändringar i villkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från *allmänna afdikningsanslaget*, att bidraget för hvarje företag må bestämmas till högst en tredjedel af beräknade kostnaden för afdikning af till åker eller äng lämplig jord samt till högst hälften af samma kostnad för afdikning af sådan mark, hvars torrläggning afser endast minskning af frostländighet för närliggande bygd, äfvensom såväl *norrländska* som *allmänna afdikningsanslagen*, att den omständigheten icke må utgöra hinder för bidrag, att för samma företag som bidraget afser åtnjutes lån ur odlingslånefonden.

Beträffande den härmed sammanhängande ändringen i villkoren för lån från odlingslånefonden, har Riksdagen i annat sammanhang anmält sitt beslut härutinnan.

Reglering af flottleder.

86:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ärendet och med erinran, att Riksdagen — med anledning af dess år 1911 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1910 — i annan skrifvelse hos Eders Kungl. Maj:t gjort framställning angående flottningsafgifters erläggande och redovisning m. m., får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, i likhet med hvad för hvar och ett af åren 1909—1912 ägt rum, medgifvit,

dels att under år 1913 inflytande flottningsafgifter må användas till bestridande af kostnader för reglering af flottleder inom riket;

dels ock att de medel, som af föregående års anslag till bestridande af kostnader för reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län vid 1912 års slut må finnas disponibla, må under år 1913 till enahanda ändamål användas utan begränsning till vissa län.

Uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

88:o) Under punkt 87 af nionde hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 67,500 kronor.

Då Riksdagen icke haft något att erinra emot Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet, har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1910—1912 ägt rum, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 67,500 kronor.

Skogsodlingens befrämjande.

89:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 88 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att för skogsodlingens befrämjande för år 1913 bevilja ett extra anslag af 100,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Kungl. Maj:ts vederbörande befällningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de utaf staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag.

Riksdagen har, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1905—1912 ägt rum, för skogsodlingens befrämjande för år 1913 beviljat ett extra anslag af 100,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed

landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de utaf staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag.

Nybyggnad m. m. för statens skogsförsöksanstalt.

90:o) I en till Riksdagen den 26 april 1912 aflåten proposition, nr 244, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet för samma dag, föreslagit Riksdagen att för uppförande af nybyggnad m. m. för statens skogsförsöksanstalt bevilja ett anslag af 107,300 kronor och däraf på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 53,650 kronor.

Med erinran, att Riksdagen i skrifvelse angående ordnandet af den högre skogsundervisningen för uppförande af nya byggnader m. m. för nämnda undervisnings behof äfvensom för statens skogsförsöksanstalt, upplåtit visst område af södra delen af lägenheten Frescati å Norra Djurgården, får Riksdagen, som funnit sig öfvertygad om behofvet af nu ifrågavarande nybyggnad m. m. och som icke har något att erinra vare sig emot planen för byggnadsföretaget eller emot kostnadsberäkningen eller i öfrigt, för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen för uppförande af nybyggnad m. m. för statens skogsförsöksanstalt beviljat ett anslag af 107,300 kronor och däraf på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 53,650 kronor.

Jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkten 89 af förevarande hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till anordnande af jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 20,000 kronor.

På förslag af Kungl. Maj:t har Riksdagen för innevarande år såsom bidrag till anordnande genom rikets hushållningssällskap af jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen anvisat ett anslag af 20,000 kronor.

För år 1913 ifrågasattes alltså beträffande detta anslag endast den ändring, att den nu gällande inskränkande bestämmelsen att anordnandet af jordförmedlingsbyråerna skall ske genom hushållningssällskapen, skulle bortfalla.

Visserligen torde hushållningssällskapen i allmänhet vara de lämpligaste anordnarna af jordförmedlingsbyråer. Men då det likväl otvifvelaktigt finnes andra för nämnda grannliga uppgift väl skickade korporationer och dessa enligt nu gällande bestämmelser ej kunna för ändamålet utnyttjas, torde det ej kunna annat än gagna egnahemsrörelsen, att Kungl. Maj:t i berörda afseende lämnas fria händer vid anslaget disponerande. Under uttalande af sin förvisning, att Kungl. Maj:t därvid kommer att sorgfälligt pröfva vederbörande anordnares lämplighet, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen till anordnande af jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 20,000 kronor.

Lindring af fraktkostnaderna för kalk.

92:o) Under punkt 90 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, för lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mörgel för jordbrukets behof, på extra stat för år 1913 anvisa, såsom förslagsanslag, 380,000 kronor.

För hvartera af åren 1908 och 1909 har Riksdagen å extra stat för berörda ändamål såsom förslagsanslag anvisat ett belopp af 200,000 kronor. Äfven för år 1910 har anslag för ändamålet blifvit af Riksdagen beviljadt, därvid Riksdagen, då anslaget under år 1908 hade blifvit betydligt öfverskridet, på framställning af Kungl. Maj:t, höjde anslaget belopp till 250,000 kronor; och då samma förhållande syntes komma att äga rum jämväl med sistnämnda anslagssumma, beviljade Riksdagen, likaledes på framställning af Kungl. Maj:t, för år 1911, med bibehållande af anslaget karaktär af förslagsanslag, för ifrågavarande ändamål ett belopp af 300,000 kronor. Af enahanda orsak höjdes jämväl för innevarande år anslaget och bestämdes då till 380,000 kronor. Härvid anförde Riksdagen i skrifvelse den 30 maj 1911, bland annat, att ifrågavarande anslag syntes Riksdagen obestriddligen hafva medfört stort gagn för jordbruksnäringen, särskildt därigenom att kalken tack vare detsamma bringats till allmänare användning vid jordbruket. Att döma af den betydliga stegringen af utgifterna från anslaget syntes emellertid insikten om kalkens fördelar numera hafva vunnit sådan sprid-

ning bland landtmännen, att Riksdagen med hänsyn härtill trott sig kunna ifrågasätta lämpligheten af en skärpning af gällande bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande fraktlindring, i syfte att utgifterna från anslaget kunde nedbringas.

För åtnjutande af bidrag från ifrågavarande anslag gäller, bland annat, att för sändningar om minst 5,000 kilogram verklig vikt per vagn af kalk, kalkstensmjöl samt mägerl för jordbrukets behof, hvilka äga rum å statens eller enskilda järnvägar, statsbidrag för fraktkostnaderna får utgå, men endast i det fall, att frakten för 100 kilogram öfverstiger 10 öre och icke till större belopp, än att fraktkostnaden efter afdrag af statsbidraget utgör minst 10 öre för 100 kilogram.

Ehuru de af Riksdagen för ändamålet hittills anvisade anslagen alltjämt visat sig hafva blifvit öfverskridna, har Eders Kungl. Maj:t nu icke föreslagit någon höjning af anslagsbeloppet. Däremot har Eders Kungl. Maj:t i anledning af Riksdagens nyssberörda skrifvelse och i enlighet med af landtbruksstyrelsen afgifvet förslag i ämnet ifrågasatt en skärpning i nu gällande villkor för bidrag från anslaget, så att statsbidrag skulle utgå endast i det fall, att frakten för 100 kilogram öfverstege 20 öre, och icke till större belopp, än att fraktkostnaden, efter afdrag af statsbidraget, utgjorde minst 20 öre för 100 kilogram.

Riksdagen har, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, för lindring i fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och mägerl för jordbrukets behof, å extra stat för år 1913 anvisat, såsom förslagsanslag, 380,000 kronor.

Befrämjande af afsättningen i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar samt fiskerinäringen.

93:o) På grund af framställning i ämnet af Eders Kungl. Maj:t har Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 24,000 kronor att af Kungl. Maj:t användas till befrämjande af afsättningen i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar samt fiskerinäringen.

Internationella landtbruksinstitutet i Rom.

94:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har Riksdagen, i likhet med hvad för hvart och ett af åren 1907—1912 ägt rum, till bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella landtbruksinstitutet i Rom, på extra stat för år 1913 anvisat 5,000 kronor.

Nordisk trädgårdsutställning i Köpenhamn.

95:o) I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 112, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bifogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till Sveriges deltagande i en nordisk trädgårdsutställning i Köpenhamn år 1912 på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 6,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna det sålunda anvisade beloppet.

Riksdagen delar tillfullo departementschefens mening om gagnet för landets trädgårdsskötsel af ett deltagande från Sveriges sida i förevarande utställning, hvadan Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot det för ändamålet begärda beloppet, såsom bidrag till Sveriges deltagande i en nordisk trädgårdsutställning i Köpenhamn år 1912 på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 6,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna det sålunda anvisade beloppet.

Svenska fattigvårdsförbundet.

96:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts framställning under punkten 93 har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år skett, till understöd åt svenska fattigvårdsförbundet på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 14,000 kronor, däraf såsom bidrag till ordnande af konsulentverksamhet för barnavård 3,000 kronor.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

97:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 94 föreslagit Riksdagen att, till betäckande af åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1913 ett anslag af 162,934 kronor.

Riksdagen har, till betäckande af ofvan omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisat å extra stat för år 1913 ett anslag af 162,934 kronor.

Extra lönetillägg.

98:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad för innevarande år skett, för beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1912 angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante vid under jordbruksdepartementet lydande verk och stater, å extra stat för år 1913 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp af 5,000 kronor.

Stockholm den 30 maj 1912.

Med undersätlig vördnad.

Tabell öfver ordinarie anslagen

Jordbruks-

Departementschefen	
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	
Landtbruksstyrelsen	
Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar:	
<i>Bestämdt anslag:</i>	
Till landtbruksinstitutet m. m.	
<i>Förslagsanslag:</i>	
Till understöd åt landtmannaskolor	
Till understöd åt landthushållsskolor	
Veterinärundervisningen	
Odlingshjälp åt krononybyggare, <i>förslagsanslag</i>	
Landtbruksingenjörer och deras biträden	
Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanärningar	
Veterinärväsendet:	
<i>Bestämdt anslag:</i>	
Till läsveterinärer och veterinärstipendiater	
<i>Förslagsanslag:</i>	
Till bidrag till distriktsveterinärers aflönande	
Hästafvelns förbättrande, <i>reservationsanslag</i> (däraf särskildt 160,000 kronor till prishelöningar	
Till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	
Befrämjande af husslöjden	
Fiskerinäringens understöd	
Skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet	
Till belöningar för rofdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i>	
Landtmäteristaten	
Skiften och afvittringar, <i>förslagsanslag</i>	
Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>	

Litt. A.

under riksstatens Nionde hufvudtitel.

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag.				Summa.	
	Kronor.	ö.	Friheter.		Ersättningar.		Kronor.	ö.
departementet.								
.....	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
.....	59,300	—	—	—	—	—	59,300	—
.....	57,600	—	—	—	—	—	57,600	—
.....	402,340:	—						
.....	150,000:	—						
.....	36,000:	—	186,000:	—	—	—	588,340	—
.....			588,340	—	—	—	588,340	—
.....			86,200	—	—	—	86,200	—
.....			4,500	—	—	—	4,500	—
.....			91,800	—	—	—	91,800	—
.....			332,000	—	—	—	332,000	—
.....	86,500:	—						
.....	146,000:	—	232,500	—	—	—	232,500	—
af hästar)			291,050	—	1,070	—	292,120	—
.....			30,000	—	—	—	30,000	—
.....			25,000	—	—	—	25,000	—
.....			111,000	—	—	—	111,000	—
.....			212,100	—	—	—	212,100	—
.....			12,000	—	—	—	12,000	—
.....			536,400	—	—	—	536,400	—
.....			63,000	—	—	—	63,000	—
.....			50,000	—	—	—	50,000	—

Rikets allmänna kartverk:

<i>Bestämt anslag:</i>	
Till aflöningar	
<i>Förslagsanslag:</i>	
Till ålderstillägg	
<i>Reservationsanslag:</i>	
Till kartarbeten m. m.	
Sveriges geologiska undersökning	
Gästgifvares friheter	
Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i>	
Färjor och färjekarlar	
Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>	
Fattigvården i Stockholm och landsorten	
Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	
Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning på förslag.				Summa.	
			Friheter.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
..... 167,920: —								
..... 28,580: —								
..... 144,300: —	340,800	—	—	—	—	—	340,800	—
.....	80,200	—	—	—	—	—	80,200	—
.....	10,830	—	6,635	—	1,664	—	19,129	—
.....	250,000	—	—	—	—	—	250,000	—
.....	354	—	25	—	—	—	379	—
.....	1,150,000	—	—	—	—	—	1,150,000	—
.....	9,564	—	—	—	—	—	9,564	—
.....	260,000	—	—	—	—	—	260,000	—
.....	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
.....	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
.....	60,000	—	—	—	—	—	60,000	—
.....	32,029	—	—	—	—	—	32,029	—
.....	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Summa	5,203,567	—	7,730	—	1,664	—	5,212,961	—

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
Nionde hufvudtitel,**

	Kronor.	ö.
Jordbruksdepartementet.		
<i>Jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>		
Till provisorisk löne reglering för befattningshafvande i jordbruksdepartementet, <i>förslagsanslag</i>	6,610: —	
» aflönande af en kanslisekreterare inom jordbruksdepartementet och personligt ålderstillägg åt extra kanslisekreteraren i departementet Hjalmar Almgren	5,500: —	
» arvode åt extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m.	4,000: —	
	16,110	—
<i>Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanämningar:</i>		
Till bestridande af kostnaderna för vissa byggnadsföretag m. m. vid Alnarp	100,000: —	
» uppförande af vissa byggnader vid landtbruksinstitutet vid Ultuna m. m.	50,000: —	
» byggnadsarbeten vid Ultuna landbruksskola och egendom	38,400: —	
» undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp	3,000: —	
» beredande af statsbidrag åt Fredrika-Bremerförbundets landthushållningsskola vid Rimforså för utbildande af lärarinnor	6,000: —	
» beredande af statsbidrag åt fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala för utbildning af lärarinnor i landthushållning å skolans landtgård Brogård	4,000: —	
Bidrag till aflönning åt tolf jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland samt åt tolf jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige	60,000: —	

	Kronor.	ö.
Bidrag till aflöning åt vandringsrättare i Dalarna och Norrland	18,000:—	
Bidrag till aflöning åt vandringsrättare i södra och mellersta Sverige	9,000:—	
Till anordnande af utbildningskurser för kontrollassistenter	11,900:—	
» anordnande af utbildningskurser för ladugårdsförmän	18,800:—	
	319,100	
<i>Veterinärundervisning m. m.:</i>		
Till uppehållande af statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet	31,320:—	
» uppehållande af veterinärinstitutets verksamhet	68,000:—	
	99,320	
<i>Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanärningar:</i>		
Bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landbruksmöten	7,500:—	
Till prisbelöningar vid allmänna landbruksmöten	17,500:—	
» fortsatt uppehållande af de vid landbruksinstitutet vid Ultuna samt landbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af redskap och maskiner för landbrukets behof	21,000:—	
Bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof	48,000:—	
Bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län	13,750:—	
Till understöd åt frökontrollanstalter	10,000:—	
» åtgärder för befordrande af den inhemska odlingen af frö utaf klöfver, gräs och foderrotfrukter	15,000:—	
» anställande af en statskonsulent i fröodling	6,500:—	
Bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet	35,000:—	
Till utbildande af en stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning	1,500:—	
» anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassistenter	25,000:—	
» upprätthållande af en torfskola	7,000:—	
» vidtagande af åtgärder för tillgodogörande af den i landets torfmossar befintliga tillgång på brännorf, torfströ m. m.	10,000:—	

		Kronor.	ö.
Till understöd åt svenska mosskulturföreningen	35,000:—		
» åtgärder för höjande af det mindre jordbruket	250,000:—		
» anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket	6,500:—		
Bidrag till åtgärder för främjande af ordnad bokföring vid mindre jordbruk, <i>förslagsanslag</i>	15,000:—		
Till ökad statsbidrag till fortgående smörprofningar m. m.	16,000:—		
» fjäderfäafvelns befrämjande	20,000:—		
Bidrag till upprätthållande af afvelscentra för nötboskap	11,000:—		
Till främjande af nötboskapsafveln i Norrbottens län	5,000:—		
» åtgärder för höjande af landets svinafvel	30,000:—		
» insamlande af jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar.....	25,000:—		
» uppförande af nybyggnad för entomologiska afdelningen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.....	49,000:—	680,250	
<i>Hästafvelns förbättrande:</i>			
Till bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå		4,630	
<i>Befrämjande af husslöjden:</i>			
Till anställande af en andre instruktör i husslöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander		3,500	
<i>Fiskerinäringens understöd:</i>			
Till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfsken	34,000:—		
» försäkring af fartyget Skagerak	5,200:—		
» utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven	26,100:—		

	Kronor.	ö.
Bidrag till anordnande af undervisningskurser i navigation m. m. för bohuslänska fiskare	1,400: —	
Till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening	17,500: —	
» bestridande af underhålls- och driftkostnader för det för fiskeriadministrationens behof byggda fartyg Eustrasalt	8,500: —	
» stationerande vintertid af ett armeradt ångfartyg vid rikets kuster för åstadkommande af ordning och skydd vid fiskets bedrivande	20,000: —	
» anläggning af en fiskodlingsanstalt vid Motala	28,000: —	
» bestridande af kostnader för utförande af vissa fiskerihamnar m. m.	252,000: —	
	392,700	
<i>Hydrografiska undersökningar af Sveriges färskvatten:</i>		
Till uppehållande af verksamheten vid hydrografiska byrån samt för verkställande af hydrogeologiska specialundersökningar	58,000	
<i>Skogsundervisningen:</i>		
Till anställande af extra lärarkrafter vid skogsinstitutet	8,000	
<i>Landtmäteristaten:</i>		
Till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätarne företagna tjänsteresor, <i>förslagsanslag</i>	30,000: —	
» landtmäteriundervisningen	36,300: —	
» fortsatt reparation och renovation af kartor i landtmäterikontoren i länen	20,000: —	
» anskaffande för landtmäterikontorets i Umeå räkning af kopior utaf vissa skifteskartor med tillhörande handlingar	18,000: —	
» utvidgning m. fl. arbeten vid Skaraborgs läns landtmäterikontor	13,000: —	
» uppläggande af nytt registratur och arkivens ordnande vid landtmäterikontoren	24,000: —	
	141,300	

		Kronor.	ö.
<i>Rikets allmänna kartverk:</i>			
Till inköp af litteratur för rikets allmänna kartverks behof	4,500: —		
» bestridande af kostnader för namngranskning för rikets allmänna kartverks behof.....	3,000: —	7,500	—
<i>Sveriges geologiska undersökning:</i>			
Till bestridande af kostnaderna för Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions undersökningar grundade kartor m. m.	36,000: —		
» verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning	124,110: —		
» beredande af ökad arbetsutrymme i nämnda nybyggnad	4,500: —		
» beklädande med naturlig sten af väggarna i vissa salar i samma nybyggnad	31,235: —	195,845	—
<i>Vägunderhållet på landet:</i>			
Till bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelsingar, <i>förslagsanslag</i>	35,000: —		
» understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt	150,000: —	185,000	—
<i>Diverse anslag:</i>			
Till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen	50,000: —		
» understödjande af myrtdikningar och vattenaftappningar inom Norrland och Dalarne (norrländska afdikningsanslaget) ..	1,100,000: —		
» understödjande af myrtdikningar och vattenaftappningar inom andra delar af riket än Norrland och Dalarne (allmänna afdikningsanslaget)	450,000: —		
Bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet	67,500: —		
Till skogsodlingens befrämjande	100,000: —		

		Kronor.	ö.
Till uppförande af nybyggnad m. m. för statens skogs- försöksanstalt.....	53,650: —		
» anordnande af jordförmedlingsbyråer för eignahems- rörelsen	20,000: —		
» lindring af fraktkostnaderna vid transport å järn- väg af kalk, kalkstensmjöl och mäger för jord- brukets behof, <i>förslagsanslag</i>	380,000: —		
» befrämjande af afsättningen i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binäringar samt fiskerinäringen	24,000: —		
» bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella landbruksinstitutet i Rom	5,000: —		
» bidrag till Sveriges deltagande i en nordisk träd- gårdsutställning i Köpenhamn år 1912	6,000: —		
» understöd åt svenska fattigvårdsförbundet	14,000: —		
» betäckande af åtskilliga af statskontoret forskotts- vis bestridda utgifter	162,934: —		
» beredande af extra lönetillägg för år 1912 åt vissa tjänstemän och betjante vid under jordbruks- departementet lydande verk och stater, <i>förslags- anslag</i>	5,000: —	2,438,084	—
	Summa	4,549,339	—